

# Delavska enotnost



GLASILO GLAVNEGA ODBORA ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE

Leto V. Št. 9.

Ljubljana, 4. marca 1949

Izvod 3 din

## Naša delovna žena in 8. marec

Napredno žensko gibanje pri nas in posod drugod na svetu je bilo in je najtesneje povezano s splošnim gibanjem delavskega razreda, kajti položaj žene je vedno odvisen od splošnih družbenih odnosov v neki državi. Zato je posebej razumljivo, da je borbena razgibanost žene tesno spojena z borbennostjo delavskega razreda in da se stopnjuje v kolikor bolj se zastruje razredna borba.

Prvič je bil 8. marec kot mednarodni ženski dan praznovan leta 1913 v Rusiji. Od takrat pa do danes se je v svetu mnogo spremenilo. Zmaga Velike oktobrske revolucije je delavske gibanje na osem svetovno silno okrepila, žena zato v vedno večjem številu sodeluje v oseh fazah razredne borbe in z možem — svojim delovnim in borbenim sodelavcem — usodno posega v skupni borbi delovnega ljudstva za oblast in potem za socializem.

Položaj žene v stari Jugoslaviji je bil prav tako brezupen, kot je položaj žene danes v kapitalističnih deželah. Ko je po IV. kongresu naše Partije njeno novo vodstvo s tovarišem Titom na čelu krepko in jasno usmerilo borbo delavskega razreda v širino, je tudi naša delovna žena bolj in bolj zavzemala borbene položaje v oseh odtenkih naše razredne borbe, ki jo je Partija pod najtežjimi pogoji krvavih policijskih režimov uspešno vodila. Dokler je ni razplamtela v splošno ljudsko ostajo proti okupatorju in domačim izdajalcem. Nikoli v zgodovini naših narodov se ni naša žena tako množično odzvala pozivu svoje domovine, kot v času narodnoosvobodilne borbe, ko jo je v borbo pozvala Partija. Borbenost naših žene raste do legendarnega heroizma in poudarja, kjer koli se je vodila borba, je bila naša žena prva med prvimi. Žrtve, ki so jih naše žene doprinele v narodnoosvobodilni borbi, so bile ogromne. Toda zavest naših žene, da se tako, ker se bori za pravice svojega delovnega ljudstva, bori tudi za svoje lastne pravice, je podžigala v naši ženi moč in voljo, da je vzdržala in končno tudi zmagala.

Danes gradi naša delovna žena popolnoma enakopravno socializem v svoji ljudski republiki, ki jo je sama pomagala osvoboditi in obnoviti. Odpadle so vse družbene ovire, ki so prej naši ženi zavezile možnost razvoja in napredka. Vedno več žena stopa k strojem v industriji, vedno več žena zavzema odgovorna upravná mesta. Udarnice, iznajditeljice, znanstvenice, umetnice zavzemajo v naši novi družbeni skupnosti najodločilnejša in najbolj odgovorna mesta naše dejavnosti. L. 1939 se je šolalo na naših univerzah 5987 žena, letos pa jih je vpisanih kar 15 tisoč 840. V naših industrijskih solah je od oseh vpisanih učencev — 59% mladih žene.

Vedno večje število udarnic v naših tovarnah in na gradbiščih dokazuje, da se razvija vedno več naših žene v zavestne socialistične delavke, v prave, resnične borkerice za socializem, za lepšo bodočnost. Vedno več otroških jasl in domov igre in dela razbremenjuje naše delovne žene gospodinskih in materinskih skrbi. Vedno več novih materinskih stanovanj omogoča naši delovni ženi zasluženo počitek in oddih po dnevnem delu ter lepo, s kulturnimi pridobitvami izpolnjeno življenje delovne družine. Vedno in vedno več delovnih žene sega po knjigah, ker se zavedajo, da je le izobražena in strokovno usposobljena delavka zmožna graditi socializem.

Predsedki tisočletnega mračnjastva, ki so ga zlasti žene na vasi po zaslugi spovednic in zagrizenih, osemu napredku sovražnih verskih organizacij najhujše občutile v svojem vsakdanjem življenju, se drobe in naša žena se vsak dan bolj zaveda širine svojega poslanstva kot popolnoma enakopraven člen delovne skupnosti nove socialistične domovine. Vsa predkongresna socialistična tekmovanja so zaključila na tisoče žene, ki so s svojim delovnim pletom dokazale, kako je borba za socializem postala življenjsko vprašanje naše delovne žene same in kako globoko je korenin v naši delavki socialistični odnos do dela, do skupnosti, do programa Partije, ki ga je naša delovna žena sprejela kot vsebino svoje dejavnosti na oseh področjih; kjer koli je že započela.

Resolucija Informbiroja naših delovnih žene ni zbegala. Če trdi resolucija, da socializma pri nas ne homo mogli zgraditi, ker nimamo tega in tega, zlasti pa zato ne, ker imamo tako in tako vodstvo Partije, tedaj poslušajmo, kako naša delovna žena na to odgovarja. »Pred dobrim letom sem kot bivša kmečka dekla prišla v tovarno. Nič več nisem hotela garati za bogatega kmeta, ki me je včasih celo z »gažlo« podil okoli hiše. Tovarna je bila takrat, ko sem prišla, še majhna. Dvignili smo jo in razširili na ose strani. Tovarna je

## Prva zvezna konferenca kmetov - zadrudnikov

Te dni se je vršila prva zvezna konferenca kmetov zadrudnikov, katere se je udeležilo 1100 delegatov, zastopnikov splošnih kmetijskih in kmetijskih obdelovalnih zadrud iz vse države. Svečanemu začetku konference je prisostvoval maršal Tito, člani Politbiroja CK KPJ tovariši E. Kardelj, A. Rankovič, M. Pijade in B. Kidrič, člani zvezne vlade in zastopniki množičnih organizacij.

V imenu Zveze sindikatov Jugoslavije je pozdravil zadrudnike predsednik Djuro Salaj, ki je dejal takole:

Ta konferenca je nadaljevanje tistih velikih zgodovinskih zmag, ki so jih naši narodi pod vodstvom naše slavne Komunistične partije in tovariša Tita dosegli med ljudsko revolucijo ter nadalje utrjili med borbo za zgraditev socializma. Naši narodi so zaradi pravilne politike Partije in vlade dosegli velikanske uspehe ne le pri obnovi in zgraditvi industrije, temveč tudi v kmetijstvu. Vendar pa uspehi v kmetijski proizvodnji ne zadovoljujejo zaradi stalnega naraščanja števila prebivalcev v mestih in industrijskih središčih ter zaradi vedno večjih potreb industrije po surovinah. Zato je nujno potrebno, da že v tretjem planskem letu z večjim poletom povečujemo kmetijsko proizvodnjo.

Delavski razred je z navdušenjem sprejel sklepe II. plenuma CK KPJ o socialistični preobrazbi našega kmetijstva. Delavski razred bo nedvomno z vsemi silami podpiral delovne kmete, zlasti kmete zadrudnike pri uspešnem izpolnjevanju teh nalog. V borbi za industrializacijo in elektrifikacijo ustvarja materialno podlago za zmago socializma v naši državi ter s tem pospešuje socialistično preobrazbo kmetijstva. Pri nas gradimo in razvijamo tovarne za izdelavo kmetijskih strojev in orodja, za proizvodnjo kemičnih sredstev, gnojil itd. Delavci v teh tovarnah si med socialističnim tekmovanjem prizadevajo, da bi nudili kmetom zadrudnikom čim več tehničnih in kemičnih sredstev.

Kmetje zadrudniki pa z zadrudnim sektorjem zelo pomagata, ra se naša država hitreje in uspešneje industrializira ter elektrificira, ker dajete delavcem živež, industriji pa surovine. V teh skupnih naporih se najbolje manifestira nerazdružljiva zveza delavcev in kmetov, ki je temelj naše ljudske oblasti.

Nato je podal izčrpen referat tov. Mijalko Todorovič, ki je med drugim dejal:

Naša Partija je že pred vojno, zlasti pa med narodnoosvobodilno borbo učila kmete, da je njihova bodočnost v obdelovalnih zadrudih. Pri tem jih je opozarjala na srečno življenje sovjetskih kmetov v kolhozu. Takoj po vojni so nekateri kmetje in zelo majhne skupine začeli ustanavljati take zadrude. Vendar so bili to osamljeni pojavi. Mnogi so bili mnenja, da bo treba za širši razvoj obdelovalnih zadrud več let in prej »popolnoma« zgraditi industrijo, da so naši kmetje tako konservativni, navezani na stari način življenja, na individualno gospodarstvo, da bo treba več desetletij, preden se bodo odločili za novo socialistično življenje. Tako so mislili nepoučeni. O tem so jih prepričevali sovražniki, stvarnost pa kaže popolnoma drugo sliko.

Ob koncu 1945 je bilo 31 kmetijskih

imela takrat majhne in zastarele stroje. Dobili smo nove in velike. Prej nisem prav nič znal, zdaj stojim ob stružnici in stružim najfinejše dele za motorje. Udarnica sem postala. Včasih so bile v časopisih slike kraljev in belih zločincev, danes so v časopisih slike naših najboljših delavcev. Delo je postalo veselje, čast in ponos. V tovarni smo zgradili otroške jasl, zdaj pa gradimo stanovanja za nas, ki delamo. Prvikrat v življenju imam lepo, čisto, sončno sobo in na omari mi iz radioaparata, ki sem ga dobila za nagrado, prepevajo naši delavski pevski zbori. Življenje mi je z vsakim dnem lepše. Postala sem kandidat Partije. Lastne oči, lastne roke in lastna pamet mi povedo, kako smo se že v prvih dveh letih naše petletke približali socializmu. Smo torej na pravi poti! Če tisti, ki nas obrekujejo, tega, kar mi vidimo in občutimo, nočejo videti, tedaj lažejo! Laž pa ima kratke noge! Jaz odgovarjam Resoluciji tako, da bom postala te dni že v šestih udarnica.

Tako je in nič drugače. Naše delovne žene bodo tudi letos na svojih področjih letošnje planske naloge izvedle in tudi presegle. Tako kot misli in čuti omenjena udarnica, mislijo in čutijo vse naše zavodne delovne žene; tako mislijo zavodne delavke in kmetice, tako mislijo zavodne učiteljice, profesorice, ozgojiteljice in umetnice.

Naj živi 8. marec, praznik oseh naprednih žene!

obdelovalnih zadrud, ob koncu 1946 454, ob koncu 1947 — 808, 31. decembra 1948 pa 1518 zadrud, medtem ko jih je sedaj nad 1680. Kaj nam dokazujejo gornje številke? Skupno število obdelovalnih zadrud je sicer še vedno majhno. Gospodarska moč socialističnega kmetijskega sektorja je v primeri s prvotnim prav tako še zelo majhna. Če pa upoštevamo, da je bilo jeseni in pozimi ustanovljenih toliko zadrud, kolikor v vseh zadnjih treh letih ali pa, da je bilo n. pr. v LR Srbiji ustanovljenih samo v dveh mesecih, t. j. januarja in februarja letos toliko zadrud kakor v vsem času od konca vojne do 1. januarja 1949 — nam postane jasno, da ni obdelovalna zadruga več osamljeni pojav, v kateri sodelujejo samo najzavrednejše skupine, temveč je postala široko gibanje, ki je zajelo, zlasti v nekaterih krajih v zadnjih tednih, široke množice delovnih kmetov.

Nato je tov. Todorovič razložil zadrude nižjega in višjega tipa takole:

Številni tovariši na terenu razpravljajo o tem, če je bolje ustanoviti obdelovalne zadrude nižjega ali višjega tipa. Nekateri okrajni voditelji so do slej celo prepovedovali, da bi ustanavljali obdelovalne zadrude nižjih tipov; dopuščali so izključno samo četrti najvišji tip. Iz tega vidimo, da niso tovariši prvič razumeli celotne naše linije v zadrudništvu, t. j. v postopnem prehodu iz nižjih k višjim tipom glede na stopnjo zavednosti kmetov, in drugič, da ne razumejo, v čem je razlika med različnimi tipi kmetijskih obdelovalnih zadrud.

Glavna razlika med posameznimi tipi obdelovalnih zadrud je v bistvu ta, do kakšne stopnje so v njih ohranjeni kapitalistični ostanki. Samo najvišji, dosedanji četrti tip, pomeni pravo zadrugo socialističnega tipa, kajti ta zadruga temelji na zadrudnih proizvodnih sredstvih, na skupnem delu, ker zadrudnike nagrajujejo izključno po vloženem delu, in končno, ker gre presežek dela v zadrugo akumulacijo in druge družbene fonde (kulturni, socialni ter podobne). Torej ni v tej zadrugi nikakega izkoriščanja. V njej je pravilno zagotovljeno stalno razširjanje proizvodnje, s tem pa tudi gospodarska krepitev zadrude in dvig materialnih ter kulturnih pogojev življenja zadrudnikov.

V drugih obdelovalnih zadrudih nižjega tipa so tudi proizvodna sredstva zadrudna last, delo je tudi skupno (zadrudno); toliko so one tudi socialistične. Toda zadrudnike nagrajujejo ne samo po vloženem delu, ampak tudi po vloženih proizvodnih sredstvih v obliki zemljiške zakupnine, obresti itd. Torej gre presežek dela tukaj deloma v zadrugo akumulacijo, za krepitev zadrudne lastnine, za razširitev zadrudne proizvodnje, drugi del teh presežkov, ki odpade na plačilo zakupnine itd., pa predstavlja v bistvu ostanke kapitalističnih odnosov, se pravi, kolikor se stalno in vedno bolj krepi skupna lastnina ter širi proizvodnja, kolikor bolj se manjša delež, ki odpade na zemljiško rento in podobno, tem bolj se nižji tipi zadrud približujejo pravi zadrugi socialističnega tipa. Torej so vse nižje obdelovalne zadrude, če je zagotovljen njihov pravilen razvoj, na poti, da prestopajo v pravo zadrugo socialističnega tipa.

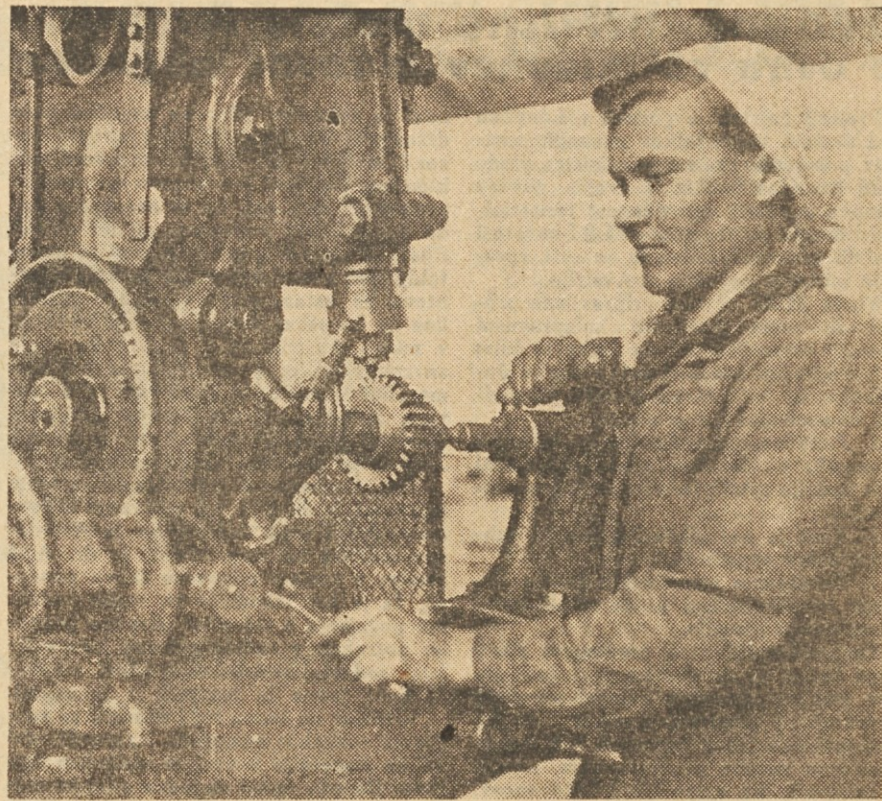
Po referatu Todoroviča so kmetje zadrudniki pripravovali o uspehih dosedanjega zadrudnega dela. Govorili so o izkušnjah in problemih svojih obdelovalnih zadrud.

## NAGRADE NAJBOLJŠIM DELOVNIM KOLEKTIVOM V II. POLLETJU 1948

Na predlog Glavnega odbora Zveze sindikatov Slovenije in resornih ministrov je podelila vlada LRS za dosežene uspehe v izvrševanju planskih nalog v II. polletju 1948 prehodne zastave in denarne nagrade naslednjim delovnim kolektivom:

1. Rudnik Laško	110.000 din
2. Gozdno gospodarstvo Celje	120.000 „
3. Lesnoindustrijsko podjetje Škofja Loka	100.000 „
4. Tovarna strojil Majšperk	40.000 „
5. »Gradis«-gradilišče »Litostroj«, Ljubljana	130.000 „
6. Granitolum Josipdol na Pohorju	75.000 „
7. Tovarna verig Lesce	120.000 „
8. Tekstilna tovarna »Tekstilindus«, Kranj	100.000 „
9. Tovarna kemičnih izdelkov Hrustnik	75.000 „
10. Tovarna usnja »Standard«, Kranj	45.000 „
11. Tovarna čevljev, Kranj	15.000 „
12. Triglavska tiskarna, Ljubljana	40.000 „
13. Pivovarna »Union«, Ljubljana	60.000 „
14. SAP, Maribor	50.000 „
15. Državno posestvo Plač pri Mariboru	50.000 „
16. Gostinsko podjetje zdravilišče Rogaska Slatina	50.000 „
17. Medicinska fakulteta, Ljubljana	260.000 „

Iz pisarne Generalnega sekretariata vlade LRS.



Beg Marija pri svojem stroju v Tovarni avtomobilov

## Inženirji in tehniki LR Slovenije so na svojem zborovanju sprejeli sklepe za bodoče delo

V nedeljo je bilo v Unionski dvorani v Ljubljani veliko zborovanje inženirjev, tehnikov, novotarjev in racionalizatorjev iz vse Slovenije. Tega zborovanja, na katerem so inženirji in tehnikji sprejeli sklepe za čim uspešnejšo izpolnitev nalog tretjega planskega leta, so se udeležili tudi predsednik vlade tov. Miha Marinko, podpredsednik vlade in minister za industrijo tov. Marjan Breclj, podpredsednik vlade in minister gradnje tov. Matija Maček, predstavnik Zveze društev inženirjev in tehnikov FLRJ tov. Mihajlo Bankovič, delegat DIT LR Srbije in predstavniki množičnih organizacij.

Inženir Božo Košir je v svojem referatu nakazal najvažnejše naloge naših inženirjev, tehnikov, novotarjev in racionalizatorjev v tretjem planskem letu. Poudaril je, da mora biti socialistični inženir in tehnik tesno povezan z delavstvom, kajti to izkušnja so prinesla razna tekmovanja, ki so rodila velike uspehe le tam, kjer so bila tudi tehnično dobro pripravljena. Tudi njihov odnos do novih kadrov ni več podoben kapitalističnim odnosom, ko so mnogi ljubosumno čuvali znanje in pridobljene izkušnje, temveč jih morajo prenašati na mlade kadre.

Za njim je govoril ing. Jože Ferenčak o uspehih in nalogah gradbeno operative v Sloveniji. V diskusiji je govoril tudi predsednik vlade LRS tov. Miha Marinko. Med drugim se je predvsem dotaknil misli, ki jo je omenil referent in sicer o tem, da ima ogromna večina naše tehnične inteligence pravilen odnos do delavcev in do delovnih kolektivov. V zvezi s to ugotovitvijo je dejal:

Ta ugotovitev brez dvoma drži. Mislim pa, da se je treba tega vprašanja lotiti z druge strani. Potrebno je jasneje izraziti, kaj pojmujejo pod pravilnim odnosom tehnične inteligence do naše delovne skupnosti. Hočem opozoriti na to, da se pod izrazom dobrih odnosov pojmuje popustljivost in neki gnili demokratizem v tehničnem in upravnem vodstvu podjetij. Mislim, da je teh pojavov še precej. Vi sami boste najlaže ocenili, ker imate vsakodnevne primere pred očmi, v koliko bi naša podjetja lahko dosegla večjo produktivnost, večjo kvaliteto proizvodov, večje znižanje polne lastne cene, če bi bilo več strumne organizacije, več organiziranosti in reda v podjetjih, ki ga lahko dosežemo predvsem z večjo odločnostjo in samozavestjo tehničnih in upravnih voditeljev podjetij. Priznali boste, da na tem področju še zdaleka nismo izrpačili vseh naših proizvodnih kapacitet. Imamo nešteto primerov in dokazov, ko se zakoni, uredbe in ostali gospodarski oblastveni predpisi ne izvajajo dovolj do-

sledno ravno zaradi mlačnosti, ki se iz nekkih posebnih nagibov odraža pri tehničnem in upravnem vodstvu podjetij. Ta mlačnost ima različne izvore. Spomnili se boste, da so do nedavna v sindikatih bili še močni, nezdravi pojavi, ki smo jih običajno imenovali »uravnilovka«. Te tendence so delate težave pri uveljavljanju enotnosti zapovedovanja in osebne odgovornosti za vodstvo podjetij. To stanje je spočetka lajšalo položaj tistim upravnim voditeljem, ki se niso radi vključili, ki so s skepto gledali na našo stvar, ker na ta način ni bilo moči ugotoviti osebne odgovornosti za pomanjkljivosti in neuspehe v podjetju. Ta nezdrav pojav »uravnilovke« je po eni strani izvirjal iz dejstva, da je naša osvoboditev pomenila ljudsko revolucijo, da je delavski razred prišel na oblast, kar je rodilo pojmovanje, da je naša tehnična inteligenca ostanek kapitalističnega razreda, ki jo je treba krotiti in podrežati. Jasno je, da je bil tak odnos delavstva do tehnične inteligence v naših razmerah skrajno napačen in škodljiv, čeprav se je to nastrojenje dalo pojasniti s tem, da so bili tu in tam res tudi taki inženirji in tehniki, ki so zaradi svojega položaja in načina dela, ki so ga imeli v starem sistemu kapitalistične proizvodnje, ostali pri delavcih precej nepriljubljeni. Mislim, da ni nobenega vzroka, da ne bi jasno govorili o tem, zakaj je do takih odnosov prišlo. Vsi veste, da smo se po upravnih in političnih linijah odločno borili proti takemu kvrnatemu nastrojenju.

Tehnično inteligenco pa bi se v njenem odnosu do delovnih kolektivov v glavnem dalo deliti v dve kategoriji, katerih ostanki so še danes. Inženirji in tehniki komunisti, levičarji, partizani, dobri frontovci itd. so pojmovali, da je strani vodstev podjetij potrebna sedaj skrajna tolerantnost, demokratičnost, ki pa se je preverčala v gnili demokratizem, zaradi česar se je izgubljal lik tehničnega upravnega voditelja podjetja. Na drugi strani pa so bili inženirji in tehniki z nepopolnarno preteklostjo, ki so pod vplivom »uravnilovskih tendenc« v sindikatih smatrali, da se je treba v naši stvarnosti aklimatizirati s popuščanjem, z brezmejno tolerantnostjo tudi glede delovne discipline in pomagati sindikalističnim »uravnilovskim tendencam« do veljave. Taki pojavi so bili, deloma so še, čeprav jih je že mnogo manj, vendar je treba o njih še govoriti. To vprašanje lahko danes celo odločneje postavljamo, ker smo kritično periodo odnosov tehnične in upravnega vodilnega kadra v delovnih kolektivih že prebrdli. Vsi doživljate dejstvo, da se že oblikuje novo pravo vzdušje vzajemnega sodelovanja med sindikalnim in političnim vodstvom na eni in upravnim ter tehničnim vodstvom podjetij na drugi strani, ker se vse jasneje odreja razmerje, odgovornost in naloge na eni in drugi strani. Med širokimi množicami zavednih delavcev vlada jasno spoznanje o pomembnosti vloge strokovnjakov in tehnične inteligence v naših ustvarjalnih naporih. Zato lahko danes to vprašanje ostreje postavljamo, brez bojazni, da bi nastal nesporazum, češ da hočemo jemati za vzor stara kapitalistična podjetja. Smatral sem, da je potrebno poudariti, da se pod uveljavljanjem dobrih odnosov inženirjev in tehnikov do delavstva ne smeta pojmovati popustljivost in gnili demokratizem. — Ni nevarnosti za dobre odnose z druge strani, ker točno je, da ni nekkih množičnih pojavov teroriziranja in šikaniranja v podjetjih. Toda taki »dobri odnosi«, ki prevladujejo še marsikje, kjer ni prave veljave vodstva, imajo kvarne posledice. Zato je take »dobre odnose« treba korigirati. Ni razloga za kako zamero pri delavcih, če to vprašanje tako postavljamo. Vi sami veste, da je ogromna večina delavcev z navdušenjem sprejela plan proizvodnje, norme v proizvodnji, da delavci z navdušenjem pozdravljajo pravilno, dobro, strumno organizacijo in red v podjetjih, in to zaradi njihove politične zavesti in iz razloga, ker v tem vidijo svoj lastni neposredni interes, ker so zadovoljni, da je njihov višji zaslužek v skladu z višjo donosnostjo podjetja. Gnili »dobri odnosi« pa samo nezavednim delavcem omogo-

(Nadaljevanje na 2. strani.)



## Sedanje krivične meje z Avstrijo so ovira za sklenitev mirovne pogodbe

Prejšnji četrtek je govoril v Londonu pred svetom namestnikov zunanjih ministrov pomočnik zunanjega ministra vlade FLRJ dr. Aleš Bebler. V svojem govoru je znova poudaril upravičenost teritorialnih in drugih zahtev vlade FLRJ nasproti Avstriji in izrazil željo, da se reši vprašanje mirovne pogodbe z Avstrijo.

Vlada FLRJ bi bila pripravljena proučiti ali sama predložiti kompromisni predlog, katerega osnovne linije bi bile:

1. Popravek sedanje meje v korist Jugoslavije, ki jo je treba določiti na podlagi kompromisnega predloga.

2. Politična, gospodarska in kulturna avtonomija za del Slovenske Koroške, ki bi še nadalje ostal v okviru avstrijske republike.

3. Avstrija naj plača Jugoslaviji substancionalne reparacije.

4. Zajamčenje manjšinskih pravic Hrvatov in Slovencev, ki bi ostali izven avtonomnega ozemlja.

Za podkrepitev teh predlogov, zlasti druge točke, je dr. Bebler v svojem govoru prikazal današnji položaj koroskih Slovencev. S popravkom meje v korist Jugoslavije je treba napraviti tudi konec sedanjemu režimu ponemčevanja, nasilja in zatiranja, ne samo tistih Slovencev, ki bi bili priključeni, temveč tudi onih, ki bi ostali še nadalje v Avstriji.

Na vse te predloge, ki dajejo vso mož-

nost za sklenitev mirovne pogodbe naše države in Avstrije, pa je avstrijski zunanji minister dr. Gruber odgovoril odklonilno. Odklonil je sleherni spremembo avstrijskih mej, češ, da bi avstrijska vlada in avstrijski parlament nikdar ne ratificirala pogodbe, ki bi ne jamčila nedotakljivosti avstrijskih meja. Zavrnil je zahteve po ustanovitvi avtonomne pokrajine za koroske Slovence, ki bi še ostali v mejah Avstrije in v podkrepilo svoje zavrnitve navedel celo, da ni narodne manjšine v svetu, ki bi uživala take pravice, kakršne uživajo koroski Slovenci. Odklonil je tudi, da bi Avstrija plačala Jugoslaviji pravično vojno odškodnino.

Na Gruberjevo odklanjanje slednje možnosti, ki bi bila pri reševanju mirovne pogodbe med Jugoslavijo in Avstrijo sprejemljiva za našo vlado, je dr. Aleš Bebler v svojem odgovoru znova poudaril, da je kot izhodišče za vsaka nadaljnja pogajanja o sklenitvi mirovne pogodbe potrebno v načelu priznati nepravilnost sedanje avstrijsko-jugoslov. meje.

Svoj govor je zaključil z besedami: »Dokler ne bomo tega dosegli, so razgovori vsekakor nemožni. Napravili smo veliko koncesijo v svojem sedanjem stališču. Besedo imajo zapadne sile, ki morajo povedati ali so ali niso pripravljene opustiti svoje kruto stališče, ki je edina ovira za sklenitev pogodbe z Avstrijo.«

## Jugoslovanske žene zahtevajo izročitev vojnega zločinca Maria Roatta

V zadnjih treh mesecih so italijanska sodišča izpustila iz zaporov in opustila vsake krivde nad 150 vojnih zločincev, od katerih je 12 vpisanih v seznam velikih vojnih zločincev.

Med temi, ki so bili pred kratkim izpuščeni na svobodo, je tudi nekdanji vrhovni poveljnik italijanskih čet v Sloveniji in Dalmaciji Mario Roatta, ki je v času okupacije izvršil celo vrsto zločinov na okupiranih področjih. Podpisal je celo vrsto ukazov, na podlagi katerih so odvedli potem prebivalce Slovenije in Dalmacije v koncentracijska taborišča. Na njegovo povelje so njemu podrejene enote streljale talce in mučile zapornike v ječah. V času njegovega nasilja je bilo samo v Sloveniji ustreljenih okoli 1000 Slovencev in 250 partizanskih ujetnikov. Zaradi njegovih odlokov o mučenju slovenskega ljudstva pa je v koncentracijskih taboriščih umrlo več kot 35.000 Slovencev. Samo v taborišču na Rabu je umrlo 4500 ljudi.

Zaradi vseh teh in številnih drugih zločinov — požigov celih vasi in podobno, je jugoslovanska vlada proglasila generala Roatta za vojnega zločinca. Naša vlada je že večkrat poprej zahtevala njegovo izročitev, italijanska vlada pa se je doslej vselej izgovarjala, da ga ne more izročiti, dokler sama ne izvede preiskave in ugotovitve, ali je Roatta res vojni zločinec ali ne.

S tem, ko so italijanske oblasti izpustile Roatta in mu omogočile, da je pobegnil, ne da bi izrekle pravično kazen, ali ga izročile našim oblastem, so dokazale, da sčitajo vojne zločince. S tem pa so tudi dokazale, da s takšno politiko italijanska vlada čedalje bolj brede v vode fašizma.

V zvezi s tem je Centralni odbor AFŽ Jugoslavije v imenu vseh jugoslovanskih žena poslal protestno pismo predsedniku italijanske vlade, v katerem je rečeno:

»V imenu jugoslovanskih žena najodločneje protestiramo, da je bil izpuščen iz zaporov vojni zločinec Mario Roatta, ki je bil zaradi svojih vojnih zločinov že leta 1946 obsojen na dosmrtno ječo. Po njegovih direktivah so med prejšnjo vojno naše ljudstvo zverinsko mučili, plenili in množično ubijali. Zato zahtevamo, da prekličete odlok o izpuščitvi Maria Roatte in ga v skladu s skupno pogodbo o kaznovanju vojnih zločincev izročite naši državi.«

## Francoska vlada prepovedala praznik žena

Medtem ko se pri nas in v vseh ostalih demokratičnih državah nemoteno vršijo priprave, da bi na najbolj dostojen način proslavili mednarodni praznik žena, pa v državah kapitalizma dušijo te priprave. Tako je uprava pariške policije pred kratkim izdala odlok, s katerim je prepovedala vse manifestacije žena ob priliki njihovega praznika. Francoska federacija žena je namreč izvršila že vse priprave, da jasno manifestira svojo odločenost za mir. V odloku pariške policijske uprave pa so zagrozili, da bodo vse, ki bi pri tem kakor koli sodelovale, postavili pred sodišče. Tudi v Marseillu in Strasbourgu je francosko ministrstvo za notranje zadeve izdalo slično odredbo.

Narodni komite francoske federacije žena je zoper te odredbe vložil pri vladi oster protest, ker so zaradi takšnih ukrepov okrnjene najosnovnejše pravice svobode in pozval vse organizacije žena, da pošljejo ministrstvu notranjih zadev protestna pisma in brzojavke.

## ZAKAJ ZAVIRAJO USPEŠNO PRESKRBOVANJE DELAVCEV V »TITANU«

Borba za plan, za uspešno izpolnjevanje nalog, ki jih je pred delovne ljudi naše države postavil V. kongres KPJ, zahteva tudi večjo skrb za življenjske potrebe naših delavcev, posebno v tistih industrijah, ki so za razvoj našega gospodarstva najbolj važne.

Čeprav deloma tudi zaradi posledic Informbiroja ne moremo zadostiti vsem širokim potrebam, krijemo z zajamčeno preskrbo vsaj osnovne potrebe naših delovnih ljudi. Razdeljevanje se vrši po načelu prioritete in zaradi tega moramo potrebe industrijskih krajev kriti prej kot v ostalih krajih.

Toda okrajni in krajevni ljudski odbori ne izpolnjujejo vedno teh obveznosti in ne skrbijo za pravilno razdeljevanje dodeljenih kontingentov ter se zato delovni kolektivi in sindikalne organizacije dostikrat upravičeno pritožujejo nad neodgovornostjo nekaterih okrajnih organov.

Tak primer neodgovornega in slabega preskrbovanja je v okraju Kamnik, kjer ne samo organi trgovine in preskrbe, temveč tudi drugi odgovorni ljudje v ljudskem odboru ne razumejo ali nočejo razumeti važnosti prioritete težkih delavcev, zaposlenih pri težkih delih, nočejo razumeti, da ti delavci v našem planskem gospodarstvu rešujejo odgovorne naloge in da je treba zato storiti vse, da izboljšamo in zagotovimo preskrbo teh ljudi.

Tako se mora uprava podjetja in sindikalne podružnice Tovarne kovinske industrije »Titan« v Kamniku neprestano prerokati z okrajnimi organi za najosnovnejše potrebe kolektiva. Industrijski magacin »Titana« so na primer v jeseni zalozili z neklim letnim tekstilnim blagom in trikotajo, ki ga skozi vso zimo še ni bilo mogoče prodati. Zaradi tega jim zimsko tekstilnega blaga niso hoteli dati, češ da imajo še dovolj stare zaloge, in so novodoleno in najboljšo blago dodelili večinoma le okrajnemu magacinu. To se dogaja še danes, čeprav jih je sindikalna podružnica večkrat opozarjala na to napako. Ker industrijski magacin ni dobil za delavce tako potrebnega blaga, so ti odhajali in se odhajajo med delovnim časom iz podjetja ter čakajo ure in ure v dolgih vrstah pred okrajnim magacinom, medtem ko uslužbenci industrijskega magacina skoraj nimajo pravega dela. S tem škodujejo na eni strani podjetju, ker se dviga odstotek neopravičenih izostankov, na drugi strani pa ustvarjajo nezadovoljstvo in nezaupanje med delavci.

Tudi pri delitvi drv tovarne »Titana« niso upoštevali. V lanskem letu je delovni kolektiv tovarne opravil 1000 ur prostovoljnega dela pri sečnji drv, vendar jim iz te akcije niso dodelili niti enega metra drv. Istočasno pa so dali uslužbencem okrajnega ljudskega odbora od 3 do 6 kub. metrov drv, kljub temu, da se ti akcije za sečnojno drv niso udeležili. Po številnih prošnjah in pritožbah so jim vendarle nakazali drva v zadrugi na Tuhinju. Tam so morali skleniti šele pogodbo za sečnojno in so zaradi zakasnitve dobili le nekaj nad 50 odstotkov obljubljenih drv. Tako so lahko dali le poročenim delavcem z večjimi družinami po 2 kub. metra drv. Primer, da je predsednik ljudskega odbora pripeljal domov 6 kub. metrov drv, a devetkratni udarnik Sušnik Franc, ki je njegov сосед in ima 11 člansko družino, pa le 2 kub. metra, je izrazil še večje razburjenje med delavci.

Ko je tajnik sindikalne podružnice opozoril na to, so mu celo zagrozili, naj molči, češ da ga še lahko zaprejo. Predsednik sam pa je pripomnil: »naj se nikar ne briga za tuje ljudi. Če Sušnik ni

imel svojih drv za kurjavo, si je tako prilaščal njegove«. Bolje bi bilo, da bi se namesto tako neumestnih pripomb potrudili in zagotovili delavstvu »Titana« prepotrebna drva. Ker tovarna zaradi pospešene borbe za plan v novembru in decembru ni mogla oskrbeti ves prevoz drv iz Tuhinja, so jim preostali kontingenti odvzeli in ga prenesli v kontingent za leto 1949., ki jim ga pa še doslej niso odobrili. Delavci so zaradi tega danes skoraj brez drv, prav tako pa jih nima tudi tovarniška restavracija ter je celo nevarnost, da nekega dne ne bodo mogli niti več kuhati. Delavsko-nameštensko restavracijo v tovarni so delavci obnovili in preuredili samo s prostovoljnimi delom skoraj v dveh mesecih. Z veseljem so prišli za delo, saj so mislili, da se bo prehrana v restavraciji temeljito izboljšala, posebno ker jim je okraj že takoj v začetku zagrozil za 10.000 din kazni, če restavracija v najkrajšem času ne bo urejena. Toda odkar imajo restavracijo, se hrana v ničemer ni izboljšala. Nedvomno leži tudi nekaj krivde na ljudeh, ki upravljajo restavracijo, vendar pa tudi okraj ni izpolnil svoje obveznosti. Ne dobivajo niti zagotovljene mesa, niti drugih dodatkov, ki so jim prešli v prvih tednih. V februarju so jim nakazali maščobo šele za en teden, čeprav je MTP določilo za težke in najtežje karte 100-odstotno pokrpite žele iz kontingenta za januar, ki so ga imeli še na zalogi. Ker pa na oddelku za preskrbo na okraju niso upoštevali važnosti podjetja, so razdelili maščobo povprečno, na vse ljudi za en teden.

Okrajni ljudski odbor bi lahko vedel, da tako izenačevanje v naši socialistični državi, kjer se bje tako velika borba za plan, ni pravilno in škoduje uspešni graditvi socializma. Le globoki zavesti delovnih ljudi »Titana« se je zahvaliti, da kljub temu izpolnjuje vse naloge, ki jih pred nje postavlja naš petletni plan.

Že v lanskem letu, ob izpolnitvi plana v oktobru, ko so številni najboljši delavci delali tudi po 16 ur, ni kolektiv tovarne »Titan« našel razumevanja pri okrajnih organih. Ko sta uprava podjetja in sindikalna podružnica pripravili proslavo ob izpolnitvi plana, jim niso dovolili niti nakupa iz prostih presežkov. Ker pa so ti kljub vsemu vendar kupili govedo za zakol, so jim ga zaplenili, češ da niso upravičeni do nakupa, ker dotični krajevni ljudski odbor še ni izpolnil svoje obvezne oddaje. Namesto da bi se najostreje borili proti kmetom-špekulantom, ki svoje obvezne oddaje živine niso izpolnili, so odvzeli kupljeno govedo delovnemu kolektivu, ki ima nedvomno velike zasluge pri izgradnji socializma, saj so letni proizvodni plan izpolnili skoraj 60 dni pred rokom. S takim odnosom so zaščitili kmeta-špekulanta, istočasno prizadeli malega kmeta, ki so ga prisilili k obvezni oddaji in odvzeli kolektivu fišne pravice, ki mu pripadajo.

Čeprav je potrebna največja štednja živiliških fondov, okrajni ljudski odbor ni imel pravice zavirati nakup prostih presežkov, še manj pa ob takih prilikah, kot je izpolnitev plana v nekem kolektivu.

Lahko bi našli še vrsto primerov neodgovornega ravnanja nekaterih ljudi na OLO Kamnik, vendar je tudi to dovolj, da se bodo prizadeti lahko zamislili nad svojim delom in da bodo merodajni posredovali.

Obtoževanje vodilnega sindikalnega in partijskega vodstva v »Titanu« kot kliko oziroma blok, ki vodi borbo proti ljudski oblasti, ni laž, temveč neumestno obrekovanje, saj se iz vseh teh dejstev jasno vidi, da so upravičeni se boriti proti napakam, pa naj jih zagreši kdor koli. Razumemo tudi, da funkcionarji kolektiva »Titana« zaradi takih primerov upravičeno trdijo, da si ne upajo več pred delavce in da ravnanja odgovornih ljudi na okraju ne morejo več zagovarjati.

## Resolucija o tekočih nalogah inženirjev in tehnikov

Društvo inženirjev in tehnikov LR Slovenije bo v cilju čim večjega prispevka vsega našega tehničnega kadra k izvršitvi planskih nalog in s tem k čimprejšnji izgradnji socializma razvilo za vestno prostovoljno mobilizacijo tehniških strokovnjakov za reševanje tekočih nalog izven službenih dolžnosti. DIT bo začelo intenzivno delati na sledečih sektorjih: organizacija društva, vzgoja članstva, strokovno znanstveno delo, idejno-politično delo ter tisk in propaganda.

Za čim uspešnejše izpolnjevanje nalog bo DIT vztrajno sledil smernicam Centralnega komiteja Komunistične partije Slovenije in Izvršnega odbora Osvobodilne fronte, krepkeje se bo povezal z Glavnim odborom Zveze sindikatov Slovenije ter skrbel, da bodo vse sekcije, podružnice in poverjeništa društva povezane z odgovarjajočimi partijskimi, frontnimi in sindikalnimi organizacijami na terenu.

Inženirji in tehniki bodo z aktivnim sodelovanjem v organizacijah Ljudske tehnike prispevali svoj del k uresničenju glavne parole teh organizacij »tehnično ljudstvo!«. Za usmerjanje tega sodelovanja se bodo pri vseh organizacijskih oblikah DIT-a ustanovili referati za sodelovanje z Ljudsko tehniko.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

čajo, da se okoriščajo na račun naše socialistične skupnosti. Bil bi čist oportunistem, bili bi na repu najbolj zavrednih delavcev, če bi ne postavili jasno tega vprašanja. Zakoni, uredbe in upravni predpisi za gospodarska podjetja so jasni in veljajo za vse. Dosludno izvajanje teh predpisov pa marsikod šepa predvsem zaradi raznih oportunističnih obzirnosti in gnilega demokratizma tehničnih in upravnih voditeljev. Zato se moramo tudi zaradi tega boriti za vključitev vseh tistih proizvodnih kapacitet, ki se za to mlačnostjo še skrivajo, za povečano produktivnost dela in zlasti za boljše kvaliteto proizvodov. Mislim, da je večja nevarnost mlačnosti in popustljivosti pri izvajanju oblastvenih predpisov, kakor pa v pretiravanju, šikaniranju in teroriziranju delavcev. Proti tem primerom imajo delavci dovolj sredstev na razpolago, da se jih ubranijo.

DIT bo organiziral najtesnejše sodelovanje inženirjev in tehnikov z novatorji in racionalizatorji, jih bo strokovno dvigalo in vključevalo v svoje vrste ter skrbelo za razvoj njihovih del.

DIT bo pospešilo usvajanje poznanja nivoja tehnike v svetu s prirejanjem predavanj, s pisanjem lastne ter prevajanjem tuje tehnične literature in s priobčevanjem opisov tehniških novosti.

Inženirji in tehniki bodo sprejeli osebne obveze, koliko novih sredstev in nižjih strokovnih kadrov bodo vzgojili iz vrst delavstva oziroma praktikantov.

Inženirji in tehniki ter drugi tehniški strokovnjaki bodo sodelovali z Biroji za pospeševanje proizvodnje za dosego čim popolnejše, čim večje in kakovostne proizvodnje s čim cenejšimi surovinami ob uporabi čim manj pomožnih sredstev, energije in delovne sile.

DIT bo organiziral strokovne sestanke za sistematično proučevanje organizacije dela v podjetjih. Vsi inženirji, tehniki in drugi strokovnjaki pa bodo vsak na svojem področju takoj pričeli delati za čim širšo uvedbo brigadnega sistema dela.

Z uvajanjem kolektivnega dela pri izdelavi večjih projektov bodo inženirji in tehniki dosegli, da bodo projekti smeli in v skladu z najnovejšimi tehnološkimi procesi.

Inženirji in tehniki se zavedajo, da je obstoječi strojni park v naših podjetjih neprecenljive vrednosti, ker nam brez tega ni mogoče izvrševati našega petletnega plana. Zavezujejo se, da bodo z rednim vzdrževanjem ter planskim remontom stroje vzdrževali tako, da bodo lahko trajno obratovali.

Inženirji, tehniki in vsi tehnični strokovnjaki obljublajo, da bodo omogočili izvenplansko usposabljanje pokvarjenih poljedelskih strojev v delavnih zveznih, republiških ali lokalnih podjetjih.

Ker tehničnega kadra v lokalnem gospodarstvu najbolj primanjkuje, bodo posamezni strokovnjaki pomagali lokalni industriji pri uvedbi proizvodnje novih artiklov široke potrošnje.

Kot lani bodo inženirji in tehniki tudi letos sodelovali pri gradnji zadržnih domov in gospodarskih objektov na vasi.

O. Osipov:

## 'Pravice' in 'svoboščine' turške žene

(Vtisi iz Carigrada)

Bližamo se Carigradu. Iz teme se vedno bolj jasno zaznavajo obrisi velikega, starodavnega mesta. Kako lep je Bospor, posebno v zgodnjem jutru! Na obeh straneh ožine številne bele stavbe, ki se utaplajo v zelenju; mošeje so in vitki minareti.

Mesto se prebuja. Slišiš glasove raznašalcev vode, sadja, vzkliske čolnarjev, ki veslajo sem in tja na malih »kajkah« (čolnih). Počasni plonejo »širketi« (majhni parniki) in prevažajo potnike po Bosporu v raznih smerih. Parniki plove med bregovima ožini in se počasno bližajo pristanišču »Zlati rogi«. Na desetine »hamalov« (nosačev) plane k spuščenim ladijskim stopnicam. Po opravljenih carinskih formalnostih se znajdemo v vrtincu carigrajskih ulic.

»Istikljal džadesi« — »Ulica neodvisnosti«. Čuden vtis napravi ta glavna ulica velikega turškega mesta. Kje smo? Ali v Carigradu, ali v Minneapolisu? Poosod srečujes ogromne letake, ameriške filme, zvečilni gumi, ameriške nogavice in pižamo »Kola! Ustavi sem se ob izloži nekega magazina. Skoraj vse blago v izloži je bilo opremljeno z etiketo »Amerika«. Poleg mene je stal Turek, ki mi je dejal:

»Nikar se ne čudite! Samo da prodajo, nalepijo trgovci na puder ali rdečilo, ki ga izdelujejo doma, »amerikansko« etiketo. Drugeče ga carigrajske aristokratske dame sploh ne bi kupile.«

Pri plodu v hotel prosita miloščino dve jokajoči ženi. Obe sta žrtvi ameriške »pomoči«. Zaposleni sta bili v usnjarskem podjetju. Amerikanski kau-

čuk, s katerim so napolnjena vsa carigrajska skladišča, je nadomestil nepotrebno usnje za podplate in ženi sta ostali brez dela. Podjetja zapirajo, številno uslužbencev zmanjšujejo in proe žrtve brezposelnosti so navadno žene. Potem se pa čudijo, da v Carigradu raste število žena, ki prodajajo sebel Časopis »Memleket« poroča, da so v teku dveh mesecev aretirali v Carigradu 600 prostitutk, od katerih je bilo 60% bolnih.

Turško časopisje vztrajno prepričuje žene, da je največja sreča za ženo, če najde bogatega moža. Nizkolen in umazan časopis »Abkaba« prinaša cele strani, ki razpravljajo o gornji temi. Najbolj pogosta ilustracija v tem časopisu je nališpano dekle v objemu starca. Druga priljubljena tema turškega tiska je — žiljenje ameriških kinovezdnic.

Čim dalje greš po ulicah Carigrada, tem bolj jasna ti postaja slika strahotne bede.

V Galati obiščemo eno izmed delavnic. Tema, plaga, zalohel zrak! Sto žena, sklonjenih, dela deset do dvanajst ur dnevno.

Drugi mestni rajon se imenuje Jukse Kaldırım. Zopet stojimo na sredini kamnitih zidov. Na kamnitih tleh sedijo dečki, stari 15 do 15 let. V rokah sučejo lesene in koščene kroglice živih baro — rdeče, rumene, zelene, modre in črne. Izdelujejo računala. Dečki jih stružijo, vrtajo in nizajo na provice. Strgane srajce in hlače razgaljajo suha in umazana otroška telesa.

Še ena delavnica je tu! Na lesenih,

nizkih odrih so razvrščene odeje, žibaronne, vzorčaste tkanine. Po njih drse po kolenih žene in dekleta, ki z ročnim šivanjem prešivajo odeje. V zraku je polno perja, dlake in prahu.

Pod oboki se razlega ropot desetih šivalnih strojev. Tu je krojaški rajon. Odrasli krojijo in šivajo obleke, otroci pa le rahlo spenjajo krojenje dele. Vse to pa delajo v temi, smradu, vlagi in gnilobi. Za deset do dvanajsturno delo prejema jo le borno plačilo.

Kot napaja turška statistika, je v industrijskih podjetjih v državi zaposlenih 527.000 moških in 129.000 žena. Vsa »delavska zakonodaja« v Turčiji zasleduje edinoletno odraščanje delavcev od borbe za izboljšanje njihovih življenjskih pogojev. Stavke so prepovedane, svobodnih sindikalnih organizacij ni, kakor tudi ni socialnega zavarovanja.

Navadno so zaposleni vsi člani družine, od otrok do odraslih in še težko shajajo s svojimi dohodki. Delanci živijo v bajtah in po kletih. Na splošno sestoji prehrana delavcev iz kruha in čebule. V Turčiji sploh ni otroških vrtec in otroških jasli. Nasprotno, že prav majhni otroci morajo opravljati vsa domača dela. Otroci delavcev prevzive tako vse poletje v mestih, sredi prahu in nečistoče.

Med delavci v tekstilnih in tobacniških tovarnah je zaposlenih 5% otrok v starosti od 8 do 10 let. Prepričani so najbolj okrutnemu izkoriščanju.

Ko smo prešli rajon Jukse Kaldırım, smo se zopet znašli v »Ulici neodvisnosti«. Mimo nas stopa gruča kmetov, ki so zelo siromašno oblačeni. Iščejo si dela. Turški kmetje se ne morejo preživljati od svoje kmetije. Še vedno jih izkoriščajo veleposestniki in kulaki.

Skoraj dve tretjini svojih majhnih dohodkov mora kmet oddati za raz-

lične davčine. Posledica tega je, da kmetu primanjkuje denarja in si ga je prisiljen izposoditi pri vaškem kulaku, kateremu pa mora za vsakih izposojenih 100 lir vrniti 300 lir. Kmečki posevki so že spomladi last kulaka, prodati mu jih morajo že zelene. Zemljo obdelujejo z lesenim plugom — karasapanom. Orjejo z bivolom, ki vleče karasapan, često pa se kmet vpreže tudi sam, ali pa vpreže ženo ali hčer.

Pred kratkim sem čital v časopisu »Eni sabah« članek učitelja Kemala Senzema, v katerem piše, kaj mora pri opisovanju šoloobveznih deklic v vaseh slišati na vsakem koraku od roditeljev: »Naša hčerka je napredna.« »V šolo ne bo hodila.« Avtor nadalje opisuje sooje srečanje z nekim fantom iz rečne družine. Pritoževal se je, da nima denarja, da bi si kupil ženo, to se pravi, da bi plačal kupnino. Potreboval bi 500 do 1000 lir; da bi pa dobil toliko denarja, bi moral prodati vso svojo zemljo, živino, ali pa se zadolžiti za dobo 15 let.

Turška reakcija si na vse načine prizadeva odbržati ženo v nevednosti in zaostalosti. Reakcionarji odrekaajo ženi pravico do višje izobrazbe. 50.000 vasi v Turčiji sploh nima šol. Od sto turških žena jih 92 ne zna čitati niti pisati.

V izmirski višji šoli so razpravljali o temi: »Ali se sme ženo pripustiti k višji izobrazbi?«

V zadnjem času se v mnogih turških časopisih pojavljajo članki, ki so pospešeni »ženskemu vprašanju«. Osnovno, kar poudarjajo, je, da se žene ne smejo zanimati za politiko in javna vprašanja. Tako se je v časopisu »Eni sabah« pojavil članek pod naslovom »O naših zaposlenih ženah«.

»Sporočajo nam,« piše članek, »da je izšla uredba, ki prepoveduje sprejemati žene v službo v nekatere državne

ustanove, v mestne samouprave in podobno. To dejstvo bo dalo nedvomno osnoovne rezultate na vseh področjih žiljenja v Turčiji. Takrat, ko v naših ustanovah in organizacijah ne bodo več nameščali žena in deklet, se bo začela šele država razvijati in procvitati.«

V Turčiji ne obstajajo ženske demokratične organizacije. Reakcionarji zasledujejo žene, pripadnice demokratičnega tabora.

Znano turško pisateljico Saud Der-viš so obsodili na več let ječe zaradi njenega demokratičnega prepričanja. — Nešteto krat so klicali na zagovor tudi novinarko Sabiho Sertel, ki se je drznila zagovarjati pravice turškega naroda.

V turških ječah trpi na tisoče žena, pobornice demokratičnega gibanja. Pred kratkim so hoteli v neki vasi izbrati za vsakega starostno človeka, kateremu so vsi zaupali. Orožniki po so jih za to občutno kaznovali in vrgli v ječo okoli 100 ljudi, med njimi 20 žena, pet od njih z dojenčki.

Oblasti se kot ognja bojijo navezovanja stikov turških žena z Mednarodno demokratično zvezo žena. Turški vladajoči krogi zelo živo reagirajo na vsako opazko o brezpravnem položaju žena v Turčiji. Ko je sovjetska predstavnica na zasedanju ženske komisije Organizacije združenih narodov omenila brezpravno žiljenje turških žena, je časopis »Ulus« izbruhnil z grovotnim udnikom, v katerem je zatrjeval, da imajo žene v Turčiji vse svoboščine in pravice. Žene špekulantov in borznih grabežev iz prestolnice pa so tako razburile, da so šle na glavno ulico v Ankaru s transparentom: »Dol s komunisti.«

Podobne inscenacije pa nikakor ne morejo oreči dejstev, ki govorijo o brezpravnem in suženjskem položaju turške žene.



# V GRADITEV SOCIALIZMA SE VEDNO BOLJ VRAŠČA NOV ROD DELOVNIH LJUDI

Z rastočo industrializacijo čedalje bolj narašča tudi potreba po delovni sili. Tisoči in tisoči novih delavcev prihajajo iz naših vasi v industrijska središča in se vključujejo v plansko proizvodnjo. Vsi ti ljudje postajajo graditelji socializma v naših tovarnah, s svojim vplivom, ki ga prenašajo v vasi, pa postajajo hkrati in posredno tudi graditelji socializma na vasi.

O tem, kaj je graditev socializma, kje ga vidimo, občutimo in srečujemo, to je v svojem referatu na V. kongresu Komunistične partije Jugoslavije najbolje nazorno prikazal Moša Pijade. Graditev socializma, to so nove tovarne in industrijska podjetja, nove električne centrale, nove železnice in ceste, novi industrijski kombinati, zadrugi domovi, novi proizvodi, to so delovni kolektivi, brigade in brigade graditeljev mladinskih in frontovskih, to so velikanske ljudske množice, ki prispevajo svojo ustvarjalno silo, to so množice in množice novih tehničarjev in drugih kadrov, to je dviganje življenjske ravni delovnih ljudi, to so nova delavska naselja okrog velikih podjetij, to je plačan letni dopust delavcev, to pomeni naučiti brati in pisati milijone nepismenih, to so domovi kulture itd. Vse to lahko vidimo v naši državi na vsakem koraku. Ena izmed tisočev in desetstisočev novih tovarn je »Litostroj«, kjer nastajajo novi stroji za našo lahko industrijo. In v tem močnem »Litostroju« živijo, delajo, tekmujejo in se vsak dan prav tako kakor ostali borijo za izpolnitev planskih nalog tudi vsi tisti novi ljudje, ki so prišli in še vsak dan prihajajo iz naših vasi in se uvrščajo v vrste zavestnih borcev — graditeljev socializma.

Misel, ki jo je izrekel o teh ljudeh, zaposlenih v »Litostroju« livarski mojster Pogačar, čes da je v livarni »Litostroj« že samih Škerlakov toliko, da bi lahko ustanovili posebno Škerlakovo delovno brigado, je vsekakor vredna poudarka. In čeprav je ta misel bila izrečena morda v pretirani obliki, je vendar značilna zato, ker pove, da so prišli in še prihajajo novi Škerlaki, ki se vključujejo v proizvodnjo. Počasi so prihajali drug za dru-



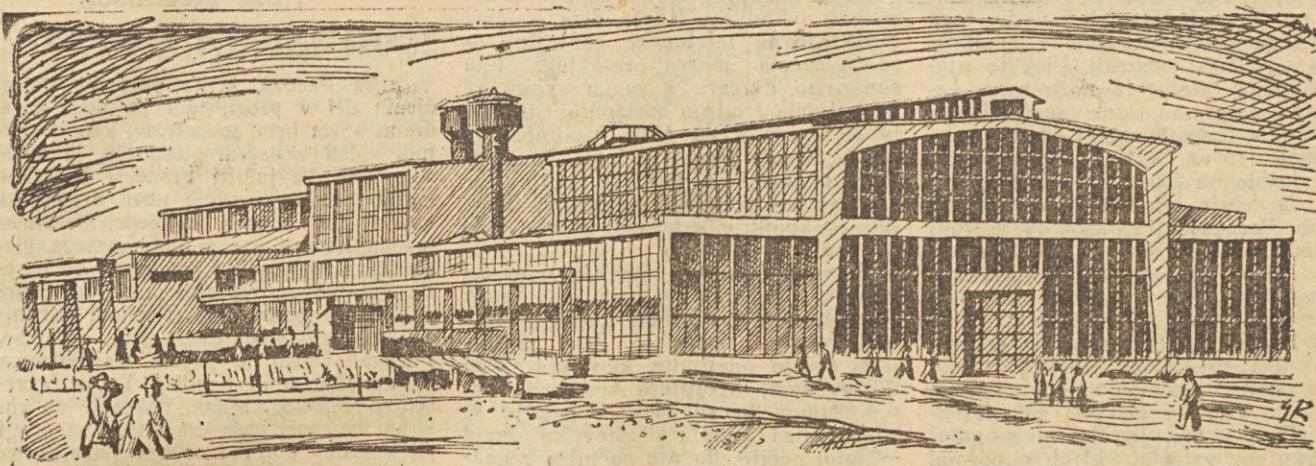
Dom Škerlak Franca

gim. Prva sta bila Aleksander in Ludvik Škerlak. Potem je prišla za njima še Milka. Ta je privabila še Marijo.

Kdo so ti ljudje in od kod so? To so mladi ljudje, nov rod Škerlakov, ki je zrastle na Gorickem, okrog Stanjovcev v Prekmurju. Stanjovci so vas, ki šteje 115 hiš, komaj dobrih deset kilometrov od madžarske meje. Na prijazni vzpetini tik nad železniško progo, od koder se razteza pogled tja proti Petrovcem in na drugo stran Stanjovcev, živi 15 družin Škerlakov. Majhne in skromne so njihove domačije. Nizke, okusno prebeljene, iz šibja in ilovice zidane hišice se boječe stiskajo druga ob drugo. Po štiri, pet do sedem plavog merijo njihove kmetije. Od tega je orne zemlje le nekaj desetlin arov. Na tej borni, na videz močvirni zemlji, ki ji zlasti primanjkuje apnenca, imajo zasejan krompir, nekaj fižola, pšenice, ovas in lanu — vsega po nekaj. V svojih hlevih redijo po eno do dve kravi in nekaj kokoši. To pa je tudi vse, kar premorejo te domačije. Zato ni prav nič čudno, da so si morali že od nekdanj iskati zasluzka drugod, ker jim ga domača zemlja ni dajala dovolj. Skoraj ni hiše, ki ne bi imela koga izmed svojcev v Ameriki, kamor so odhajali za kruhom še v stari kapitalistični Jugoslaviji. Tisti, ki so ostali doma, pa so si morali iskati zasluzka kot sezonski delavci, bodisi da so odhajali na delo na Hrvaško, v Bačko in Banat, pa tudi na Madžarsko in v Nemčijo.

Mnogi izmed njih so v prvih desetih letih po prvi svetovni vojni odhajali za zasluzkom kot poljski delavci tudi v Francijo, kjer so dobili zaposlitev kot delavci na veleposvetih francoskih kapitalističnih podjetij in tako postali žrtve tujih izkoriščevalcev. Številni med njimi, ki so hodili za zasluzkom na sezonsko delo, so se potem na zimo zopet vračali na svoje domove, drugi pa so ostali v tujini skoraj do začetka druge svetovne vojne, ko jih je kriza, ki je zajela ves kapitalistični svet, pognala zopet nazaj na domačo grudo.

Na tisoče in tisoče nas je takrat odhajalo — pripoveduje Irma Škerlakova. Tudi jaz sem bila med njimi v prvem transportu, ki je odhajal v Francijo. Prva leta smo še za silo živeli, toda z bližajočo se drugo svetovno vojno je kupna moč franka padla. Cene predmetov široke potrebnosti so se skokoma dvigale in se povečale za desetkrat, naš zasluzek pa se je povišal le največ za enkrat. Življenje je postalo nezno in morali smo misliti na vrnitev. Kapitalistični svet nas je pognal v še hujšo bedo in pomanjkanje. Zato smo se vrnili. Srečni smo, da danes živimo spet na svojih domačijah in ker so premajhne naše domačije, odhajajo naši tudi sedaj, zdaj eden, zdaj drugi v tovarne na delo. Poprej smo morali iskati dela v tujini in garati za tuje kapitaliste, ki so nas izkoriščali, danes pa je doma dela dovolj, ker delamo enak le zase.



Titovi zavodi »Litostroj«

Kakor so skromne njihove domačije na zunaj, tako je skromna tudi njihova notranja ureditev. Kuhinja in izba, to sta običajno tudi edina prostora, kjer se stiska in živi družina. Kljub skromnosti pa vendar skrbijo za čistočo. Kot ljudje, ki so bili vesekoli izkoriščani in ker živijo v neposredni bližini meje, gledajo na tujca, ki pride med nje, sprva z nezaupanjem — ko pa ga spoznajo in ugotovijo, s kom imajo opravka, so gostoljubni in ne vedo, kako bi izrazili svoje zadovoljstvo in mu posevtili dovolj pozornosti, da bi se počutil čim boljše med njimi.

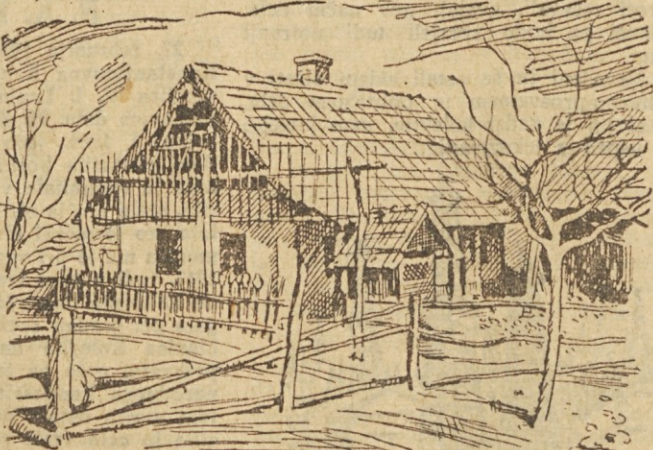
Čeprav je v Stanjovcih večina majhnih kmetov — le trije večji kmetje so, ki imajo do 30 ha zemlje — največ pa je bajtarjev, se tudi ti vključujejo v plansko gospodarstvo in po svojih močeh pomagajo graditi socializem. S prostovoljno oddajo nekaterih svojih pridelkov in z izpolnjevanjem svetnega plana bodo v letošnjem letu poskrbeli, da bo plan oddaje oljnih semen v celoti izpolnjen. Lansko leto pa so svoje obveznosti za odkup stoddostno izpolnili.

Važno vlogo pri vsem tem delu in akcijah na vasi je doslej odigrala krajevna organizacija Osvobodilne fronte, ki vključuje v svojih vrstah nad 100 članov in ki je prav v Stanjovcih v primerjavi z drugimi pokazala doslej zelo lepe uspehe. Izredna je delavnost zlasti še mladine. To se je izkazalo zlasti ob podpisovanju ljudskega posojila, pa tudi pri prejšnjih volitvah v odbore OF, ko so se frontovci Stanjovcev stoddostno udeležili volitev in se takrat uvrstili med najboljše v okraju. Danes se Fronta Stanjovcev prav tako z vso vneto z vključevanjem novih članov in s prostovoljnimi delom pri graditvi nove ceste pripravila na volitve v odbore Osvobodilne fronte. Ko so na enem izmed zadnjih sestankov izbirali delegate za okrajno konferenco, ki bo izvolila delegate za III. kongres Ljudske fronte Jugoslavije, se je tega sestanka udeležila več kot polovica članov, ki so izvolili iz svoje sredine zares najboljše. Čeprav z zamudo in kljub večerni uri so prišli na sestanek od blizu in daleč žene in mošče in eodelovali pri izbiri delegatov. In ko je bil pozno zvečer zaključen sestanek, so ti frontovci pokazali, da niso prišli na sestanek le zaradi sestanka, kakor se to tako rado dogaja marsikje drugod, da se čimprej razidejo, ampak so nasprotno posedeli in se v skupinah po štiri in pet še dolgo živo razgovarjali o problemih, ki jih zanimajo. Dolgo so še kramljali in morda bi še delj, če bi imeli namesto šolskega razreda, kjer je bil sestanek, tudi primerno urejen frontni kotiček. Z napeljavo elektrike, ki so bodo lahko uredili še celo skupno poslušanje radia, zlasti nedeljskih oddaj za podeželje, pa bo delo Fronte še uspešnejše, stiki med njimi pa nedvomno še tesnejši, tu pa bo prilika, da bodo osvojili in prenesli v življenje v svoji vasi še marsikatero novo stvar, ki jo bodo slišali.

Središče kulturno-prosvetne dejavnosti so Petrovci. Dobili so pred kratkim tudi v Stanjovcih prvo knjižnico. Večina ljudi so naročniki »Kmečkega glasua«, do čem prihaja za mladino le komaj po deset izvodov »Cicibana« in »Pionirja«, čeprav bi bila potreba še enkrat večja.

Čeprav je zemlja borna, čeprav kljub njihovemu trudu ne daje, kolikor bi dali morala, in čeprav ne morejo s svojo šibko živino zemlje dovolj uspešno obdelovati, so vendarle ti ljudje z vso ljubeznijo priklenjeni na svojo grudo. Električarja Stanjovcev bo nedvomno prvi korak k novemu življenju. Ta dogodek bo za Stanjovce pomenil prelom z zaostalostjo. Njemu pa se bo pridružila misel, želja in potreba, da se te skromne domačije prej ali slej združijo v zadrugo, kajti tudi prebivalci Stanjovcev, v kolikor se ne bo del teh že prej vključil v našo industrijo, bodo spoznali, da je socialistična preobrazba kmetijstva edina pot in način, da se delovni kmetje naposled rešijo kapitalističnega izkoriščanja ter siromaščin in propadanja in da se jim ustvarijo pogoji za vsestranski materialni in kulturni razvoj.

To spoznanje bo prenesel mednje eden njihovih najboljših frontovcev Karel Smodiš, ki so ga poslali v zadrugi tečaj, z vsakim stikom in svojimi uspehi, ki jih dosega v industriji nov mladi rod Škerlakov, pa bodo prenašali mednje to misel tudi udarnika Aleksander in Ludvik Škerlak, Milka in Marija Škerlak in številni drugi, ki bodo sledili njihovim vzorom.



Domačija Škerlika Aleksandra v Stanjovcih

## Ludvik in Aleksander sta bila prva Škerlaka v »Litostroju«

Bratranca Škerlak Ludvik in Aleksander sta se na zimo 1937. vrnila domov v Prekmurje. Prav za prav sta se takole na zimo vračala domov od svojega 16. leta, z raznih veleposetev na Madžarskem, kjer sta od rane pomladj do jeseni delala skupaj s svojimi rojaki kot sezonski delavca, da sta se s prisluženi denarji preživela čez zimo.

To pot pa sta se vrnila od vojakov. In vse drugačnih misli in volje sta bila kot prejšnja leta. Da v novi Jugoslaviji ni treba po košček kruha v tujino, da je dela doma za pridne in dobre delavce dovolj in še preveč, sta slišala že v vojski in brala v časopisih, pa ju ni obdržalo na borni domačiji več kot 14 dni.



Škerlak Aleksander

Čeprav vajena le poljskih del, sta se odločila. Glej, država gradi tovarne, industrijo, čemu ne bi šla zidati tudi onadva, oba mlada in polna želje do znanja in volje do dela v novih pogojih. A še preden sta se javila »Gradisu«, da bi pomagala zidati »Litostroj«, so ju privabile delavnice te močnega tovarne, ki so takrat že obratovali.

Ali so ju sprejeli? Seveda, takoj! Za pomožna delavca.

Pa nista samo sejala pesek, temveč sta se tudi z zanimanjem ozirala po drugem delu v livarni. Le nekaj mesecev je minilo, ko sta že postala mlada fanta z deželne priučena oblikovalca, zavedna člana sindikata in borca za socializem v naši težki industriji.

Kakor ju je pot skupno vodila iz Prekmurja v Titove zavode — »Litostroj«, tako sta skupaj napredovala tudi pri delu, od uspeha do uspeha. Oba sta udarnika, ki visoko presegata norme, včasih tudi za 100%.

Posranj kapa, odločne poteze obraza, smelost v očeh, tak je Aleksander Škerlak. Šele v tovarni je zvedel, da obstaja med delavci sindikalna organizacija in kakšne so njene naloge. Danes je že sam poverjenik skupine, sekretar mladine in vodja najboljše proizvodne brigade, ki je osvojila, prehodno zastavico.

»Sedaj pojdem v sindikalni tečaj,« pravi z velikim ponosom, »ker se moram še marsičesa naučiti, če hočem biti dober sindikalni funkcionar. Ne gre, da bi delavci izostajali od dela, zamujali ali pa poslušali sovražne parole, čim slabše delaš, tem nižje bodo norme. Še posebno mladino moramo vzgojiti, da bo pojmovala delo, kot je treba. Letos pa, ko je plan naše to-

varne trikrat večji od lanskega, je še posebno važno, da vsak delavec izpolni svoje naloge. Pri tem so tudi naloge sindikata velike.«

Glej no, glej, kdo bi si mislil. Pred minuto je pripovedoval, kako je še pred slabima dvema letoma zaskrbljen in neodločen stal na pragu tovarne, sedaj pa mu je tako samo po sebi razumljivo, da je on živ del te tovarne, v polni meri odgovoren, da bo kolektiv izpolnil svoj letošnji plan.

Prav tako kot on, pojmuje ptičeti plan tudi Ludvik. Dopoldne dela v tovarni in pretega norme, popoldne pa hodi v tečaj.

»Casa res ne ostane kdo ve kaj,« se smeje, »vsak dan po delu pouk, ob sobotah in nedeljah pa praktično delo v tečaju. A čez tri mesece bom strugar.«

Ljudem, ki imajo danes take načrte, res ne preostaja prostega časa. Pa tudi žal jim tega ni, saj bodo čez nekaj mesecev strugarji, mojstri, kvalificirani delavci naše težke industrije. Takim delavcem tudi delo v tovarni ni težko in Ludvik s ponosom pove, da od prvega dne, kar dela v tovarni pa do danes, prav tako kot Aleksander še nima niti ene neopravičeno zamujene ure.

## Prva Prekmurka v »Litostroju«

Emilija — Milka Škerlak; nasmnjano dekle, je bila prva Prekmurka v »Litostroju«. Korajžno se je odzvala pismu Ludvika Škerlaka, ki je je pisal, naj pride v »Litostroj« na delo. Nekoliko z dvomom v srcu je prišla v Ljubljano, kajti doslej je bila vajena le poletnega sezonskega dela na raznih posevstvih in marofih. Na sezonsko delo je hodila od svojega 14. leta dalje, kajti njihova majhna in skopa zemlja v Stanjovcih ni mogla preživljati družine. Sezonsko dela se je jeseni končalo in takrat sta se Milka in njena sestra Gizela z zasluzkom — denarjem in žitom vračali domov. In spomladj sta znova odšli na

Ni čudno, da sta se v pismih domov pohvalila z delom v tovarni, z znanjem, ki ga pridobivata, in z zasluzkom ter poklicala iz domačije v Litostroj še sestro in sestrično, ki sedaj kot onadva s pomosom izpolnjujejo planske naloge Titovih zavodov.

Kako pa sta se odrezala naša udarnika iz Prekmurja pri prostovoljnem delu? Če vprašas po tem Ludvika, pa je zraven Aleksander, postane Ludviku kar malo nerodno. Aleksander ima zlat znak, Ludviku pa je hudirjevo nerodno, ker nima morda nobene ure prostovoljnega dela? Kje neki, kaj takega si ne bi mogel opravičevati niti s preveliko zaposlitvijo. Nerodno mu je le zato, ker ima »samo« bronasto značko!

Kdo bi se sedaj še upal trditi, da je naš plan previsok. Takj delavci, kot sta Škerlakova, bodo plan izpolnili! Takih delavcev pa je mnogo po naših tovarnah in tudi v Prekmurju in drugod na podeželju so še, ki bodo prav tako kot onadva neodločni stopili v tovarne, kjer bodo postali novi ljudje naše nove socialistične Jugoslavije.



Škerlak Ludvik

sezonsko delo. Od jutra do mraka sta delali pod žgocim soncem, na so bili kljub temu rezultat tega garanja zelo slabi. Sezonski delavec ni nikoli ničesar imel, razen svojih delovnih rok. Sezonsko delo je obsojalo delavce na večno revščino.

Zato je bila Milka vsa srečna, ko je dobila delo v »Litostroju«. V začetku se je kot Prekmurka čutila osamljeno, zato je pregovorila še svojo sestrično Marijo, da je prišla za njo.

Milka je najprej delala 6 mesecev pri lahkih delih, sedaj pa izdeluje izključno težka jedra. Ko je tovarna »Litostroj« praznovala izpolnitev plana za leto 1948, je bila med pohvaljencij tudi Škerlakova Milka, kar dokazuje, da je ena najboljsh delavk v »Litostroju«.

»Doselej se nisem niti za hip pokesala, da sem šla v tovarno. Nad ničemer se ne morem pritožiti. Tudi svojim domačim sem sporočila, da se mi tako dobro kot se mi danes, še nikoli ni godilo. Pre tremi tedni je prišla v »Litostroj« še ena moja sorodnica iz Stanjovcev.«

Tako se število Škerlakov v »Litostroju« veča, vedno bolj zapuščajo Stanjovce, od koder bo še lahko ena tretjina ljudi odšla v industrijo. To pa bo takrat, ko bodo opustili posamično in slabo obdelovanje svoje zemlje in se združili v zadrugi.

Milka, ki je sedaj že leto in pol v »Litostroju«, je srečna in ponosna da je postala jedrarka. Šele sedaj, ko živi v boljsh in lepsh življenjskih pogojih, čuti razliko med življenjem stalnega in sezonskega delavca.

## Škerlak Marija se je izkazala kot dobra jedrarka

Tam v Stanjovcih, prva hiša nad železniško postajo, je domačija Marije Škerlakove. Majhna je ta domačija in sedem ljudi ni bila zmognata preživljati, zato je Marija hodila na sezonsko delo in se priključila prvemu transportu naših delavcev, ki so šli iskat kruha v tujino. Dvanajst let je živela v Franciji kot poljska delavka, in ko se je potem goloroka vrnila domov, je pred dobrim letom prišla v »Litostroj«, kjer sta zaposlena že Aleksander in Ludvik Škerlak in njena sestrična Milka Škerlak. Sprva je delala pri zunanjih delih, pri prevažanju, po dveh mesecih pa je prišla v livarno, kjer je postala jedrarka. Danes sredi velike tovarne skupno z Milko Škerlakovo oblikuje velika jedra in presega postavljene norme kar za 86%. Zato je tudi njen zasluzek lep, ki sega do 4000 din in še več. Zadovoljna je, da je prelomila s preteklostjo. Zdj se ne bi mogla več ločiti od tovarne. Livarna in velikanska jedra, ki jih oblikuje, so ji prirasla k srcu. Zato se je tudi z ljubeznijo oklenila tega dela. Za svoje vestno in natančno delo je bila lansko leto celo pohvaljena. To priznanje je pomenilo za Marijo Škerlakovo dogodek, kakršnega poprej v vsem svojem življenju ni nikdar doživela. In ker že skoro dva polna meseca izpolnjuje norme in jih presega za 86%, se sedaj tako uvršča s svojimi uspehi že v vrste bodočih udarnikov.

Delati težka jedra, zlasti pa delati v »Litostroju«, ni lahka stvar, toda Marija vse to zmaguje z lahkoto, ker ve, da danes dela zase in ne več za izkoriščevalce, ki so jo toliko let izkoriščali v tujini. Zato hoče, da se bo tudi njen sin Evgen, ko doraste, vključil v proizvodnjo, kjer bo imel vse možnosti, da postane mojster-strokovnjak.

Tako se v graditvi socializma vrašča nov rod delovnih ljudi, ki s svojimi delovnimi zmagami kažejo, kako je treba delati in se boriti, da bomo čimprej zgradili težko in lahko industrijo, elektrificirali naše vasi, dvignili življenjskih pogojih širokih delovnih množic in tako pokazali vsemu svetu, da bomo kljub vsem klevetam pod vodstvom naše Komunistične partije s tovarišem Titom na čelu lahko uspešno in zmagovito zgradili socializem.

Letos, ko bomo morali pritegniti nove tisoče delavcev in delavk v našo industrijo, bo najvažnejša naloga nas vseh, da vsem tem ljudem preskrbimo ustrezna in primerna stanovanja.

Le na ta način bomo hitreje ustvarili pogoje, da se bodo novi delavci s podeželja s še večjo vneto vključevali v industrijo in da bodo vzgledu mladih Škerlakov in drugih sledili tudi vsi ostali iz Stanjovcev, iz vseh delov Prekmurja in širom vse naše republike.



## Žene v službi P. T. T.

Vrata v vse poklice in dela so našim ženam široko odprta in jih povsod srečujemo, v industriji, gospodarstvu in prometu, povsod obdajujemo bridne ženske roke, slišimo ženski glas. Kar nekam navadili smo se že tega.

»Prosimo medkrajevno Beograd 35671.«

Prijeten ženski glas odgovori: »Zabeleženo.«

»Prosimo priporočeno.« Urne ženske roke pišejo in odštejejo drobščice.

Nekdo trka. Odpres: ženske roke ti predajajo brzjavko.

Zdi se nam, da posebno pri pošti, telegrafu in telefonu prevladujejo žene. Je to res? Poglejmo številke.

V poštni službi je zaposlenih 38% žena, od tega 10% pri fizičnih delih. V telegrafsko-telefonski službi je zaposlenih 66,36% žena, v manipulantni službi, 5,70% pa jih dela fizično. Skupno je v poštni, telegrafski in telefonski službi od vseh uslužbencev okrog 45% žena, torej nekaj manj od polovice. Ostaja okrog 25% del, ki bi jih lahko opravljale žene, opravljajo pa jih moški.

Kako to? Slaba popularizacija te za gospodarstvo tako važne stroke, premalo domov igre in dela ter otroških jasl — to bodo vzroki, da žene še niso zasedle vseh dostopnih položajev v PTT.

PTT manipulacija je za žene najbolj primerna. Potrebuje se od moških in urnejše. Tudi v dostavni službi bi bile lahko zaposlene, če bi odpadlo utrudljivo tekanje po stopnicah in bi v vse nove stanovanjske hiše vgradili skupne nabiralnike. Telegrafsko-telefonsko manipulacijo opravljajo večinoma žene, obnesle pa so se tudi pri lažjih mehaničarskih delih, na terenu in v ojačevalnicah.

S centra brzijo refleksi — pisana in govorna beseda — ne živčih do zadnjega dela telesa — države in nazaj. Kjer se refleksi zaustavijo ali natrpajo, so že ženske roke pri delu. Vtipkajo vtipalnice, tipkajo brzjavke, sprejemajo poročila, Skromna armada žena pazi na živčevje gospodarstva.

Centri, v katerih se refleksi zbirajo, so telefonske centrale, tam se ureja in kanalizira ves tok besed. Med najboljšimi telefonskimi centralami v LRS so centrale v Mariboru, Celju in Ljubljani.

Telegrafsko-telefonski center v Mariboru je najboljši TT delovni kolektiv.

### Iz vrst žena rastejo nove borke za hitrejšo izgradnjo socializma

Med številnimi delavci, ki prihajajo v Tovarno avtomobilov, zavzema vidno mesto ženska delovna sila, iz bližnje okolice Maribora, Ptujja in Slovenskih goric. V stari Jugoslaviji zatirane žene zavzemajo danes mesta v borbi za izpolnitev planskih nalog. Iz neenakopravnih, izkoriščanih žena rastejo v novi socialistični družbi ureditvi svetli liki žena — delavk in udanic.

Delavka Veber štefka, ki je zaposlena na stroju za varjenje navojev, je pokazala velik napredek, saj redno presega normo za 20 do 30%. Kot hči vinarja, je že v zgodnji mladosti okusila vse težkoče življenja zapostavljenih vinarjev. 12 let stara je morala s doma, kakor so odhajali tisoči njenih sovrstnic. Kot služkinja je galala od zore do mraka za borno plačo.

Leta 1947 pa je prišla v Tovarno avtomobilov, kjer je bila v začetku zaposlena kot čistilka pisarniških prostorov. Želja, da postane kvalificirana delavka, jo je privedla v tečaj, iz katerega je izšla kot priučena strugarica. Sedaj je zaposlena na stroju za valjanje navojev. Dela z veliko ljubeznijo in poštrevnostjo. Dobro se zaveda važnosti borbe za doseg in presrečno postavljenih planskih nalog.

Vodja oddelka je ne more prebraviti in dostikrat pripomni, da je Veberjeva najboljša delavka. Na njenih vzgledih in poštrevnosti pri delu, pa bi se morale učiti vse ostale delavke v oddelku.

Na stroju za zaokroževanje zob, zobnikov avtomobilskega menjalnika pridno dela tov. Beg Marija. Je samoiniciativna in se znajde v vsakem položaju, svoja dela opravlja brez napak in z vidno ljubeznijo do dela. Njena norma je vedno čez 100%.

Med najboljše spada tudi Horvat Rozalija, ki dela v montažnem oddelku. Z veliko spretnostjo sestavlja, privija in pritruje razne dele avtomobila. »Pridna je in vestna, odkljuje se posebno po svoji iznajdljivosti pri delu. V našem oddelku je med najboljšimi.« se glasi strokovna ocena predelavcev, mojstrov in šefa montaže tov. ing. Jakija. Kljub temu, da prihaja v službo vsak dan iz Ptujja, je vedno točna in od dela nikoli ne izostaja.

Prva racionalizatorica v Tovarni avtomobilov je tovarišica Repina Jožica, zaposlena v orodjarni kot priučena rezkarica. V oddelku dela 2 meseca. Pred kratkim je izboljšala operacijo rezkanja stožca na spiralnih svedrih in povrtalih. S svojo racionalizatorsko zamisljivo, je s primitivno napravo uspela skrajšati delovni čas za 10 minut pri komadu, razen tega je razbremenila specialni rezkalni stroj, kateri je redno preobremenjen z delom.

Tovarišica Repina je s svojo racionalizacijo dokazala, da lahko tudi žene veliko pripomorejo k dvigu proizvodnje. Uspeh tovarišice Repinove naj bo pobuda tudi drugim tovarišicam pri delu na polju novatorstva in racionalizacij.

tiv v Sloveniji. Tovarišica Sarnic Marica pa je najboljša telefonistka tega delovnega kolektiva. Delo v medkrajevni telefonski centrali, kjer je njeno delovno mesto, je normirano. Linija na diagramu delovnega učinka se pri tovarišici Sarničevi vedno giblje med 170 in 200%; enkrat pa je celo skočila na 206%. Pa nikar ne mislite, da delajo ostale telefonistke pod normo. Dosegajo jih okrog 120%, tudi do 160%, včasih še več. To pomeni, da je treba preračunati vse kretnje, jih vskladiti, ne izgovoriti niti ene nepotrebne besede in do pikice poznati komplicirani mehanizem centralne. V tem je Marica mojster. Tako delo pomeni skrajni napor živcev, pljuči in grla in izredno potrpežljivost. Tudi v tem je Marica mojster. In zato ker vztraja, kljub naporom, je sindikalna podružnica poskrbela za njen odmor, ko jo je poslala na odih v Begunje in leta 1947. v PTT dom Kaštel Lukšiču.

Razlika med avtomatsko in induktorsko centralo je razlika med brzostrelko in puško. Telefonska centrala je induktorska. To pomeni teže vzpostavljane zvez, časovno zamudo, za



Sarnic Marica je najboljša telefonistka v Mariboru.

telefonistke pa najtežje delovne pogoje. Enaindvajsetletna Vidmar Matilda, telefonistka medkrajevne telefonske centrale v Celju je med prvimi. Nasmehana in vedra, izkušeno usmerja tok pogovorov tudi na petnajstih progah. Hitre kretnje, odmerjena beseda in že se dajejo poročila v Ljubljano, že govori Guštanj z Mariborom. Takoj na drugo progno, nova veza je vzpostavljena, govornica Celje in Beograd. Vmes je treba hitro vpisati v formularje potrebne podatke, kontrolirati čas. Na progah Vidmarjeve ni pritožb. Vse kretnje so natančno preračunane, niti en gib ne sme biti zastoj. Tako je Vidmar Matilda v službi.

V partijski organizaciji, v mladinski organizaciji, kjer je član sekretarata, v sindikalni podružnici, povsod je čutili njen mladostni elan. V podružnici odgovarja Matilda za agitacijo, Podružnica — med najboljšimi sindikalnimi podružnicami v Celju — bi rada ustanovila rdeči kotiček, zakaj bi ga imeli samo tovariši v Mariboru? Celjski KS je sicer podružnici nakazal podporo za opremo kotička, vendar nekam pozno; šele decembra. Podružnica pa je še vedno brez rdečega kotička. To pa Matildo jezi.

In kadar je preveč vsakdanjih težav, pa pogleda naprej in se ozre nazaj. Česa vsega nam je že primanjkovalo, pa danes imamo, kaj vse bomo jutri imeli! Saj gradimo. Mlade roke, kot so Matildine delovne roke, so si priborile že marsikaj.

V upravni sobi TT centra v Ljubljani visj na zidu »kromen grafikon. Črte raznih barv, ki se križasto pre-

## Kolektiv »Izvori nafte« Dolnja Lendava napoveduje tekmovanje za čim višjo proizvodnjo nafte

Na občnem zboru 27. februarja je sindikalna podružnica »Izvori nafte« Dolnja Lendava napovedala v čast II. kongresu rudarjev Jugoslavije in II. kongresu Zveze sindikatov Slovenije tekmovanje kolektivu »Proizvodnja nafte« Gojilo. Najvažnejše točke tekmovanja so:

1. Katero podjetje bo v času tekmovanja z najboljšim načinom dela izpolnilo mesečne plane vrtnja in proizvodnje nafte?
2. Katero izmed podjetij bo imelo najmanj neopravičenih izostankov in najmanj obratnih nezgod?
3. Kje bodo najbolj izvedli tehnično-higiensko zaščito dela?
4. Katero izmed podjetij bo najbolj znižalo odstotek proizvodnih stroškov, imelo največ ur prostovoljnega dela in kateri podružnici bo uspelo pritegniti največ članstva na študijske krožke in k točnemu plačevanju sindikalne članarine?

Da bi bilo delo podjetja »Izvori nafte« Dolnja Lendava čim bolj uspešno ter bi kolektiv dosegel v tekmovanju najboljše uspehe, so na občnem zboru na podlagi lanskih izkušenj sprejeli sklepe za bodoče delo.

Upravni odbor podružnice bo pomagal komisijam in pododborom ter stalno kontroliral izvajanje sklepov in zanih nalog. Poleg tega bo izdelal za vsak me-

pletajo, kažejo planske uspehe posameznih oddelkov. Rdeča črta — črta medkrajevne telefonske centrale — se je začela marca preteklega leta sunkovito dvigati. V enem skoku je prekoračila srednjo horizontalo (100%) in se dvignila do 128% izpolnjenega plana. Konec januarja letos, je rdeči kazalec obstal pri številki 112,5%. Take številke vzbujajo pozornost. Kakšen je kolektiv s takimi uspehi, kdo ga vodi?

V velikih dvorani medkrajevne telefonske centrale v Ljubljani stoji centralica do centralice. Lučke — signalni svetilji in ugašajo. Pred centralami sedijo mladinke, ki s kretnjami in besedami urejujejo ves kaos besed, šumov in znakov. V ozadju se stiska miza popularne številke devet — informacije, do nje pa miza z aparatom, kjer potrpežljive kontrolorka sprejemajo pritožbe vseh vrst od nekaterih nervoznih ljubljancov. Pritožbe so na vse mogoče načine uglasene in večinoma izdajajo nekulturost nekaterih koristnikov ali pa popolno neznanje najosnovnejših principov telefonije. So pa tudi upravičene pritožbe, saj centrala ne zmoro silno naraslega prometa. Gospodarstvo se hitro dviga, kapaciteta central pa je še vedno ista. Edino zdravilo je skrajna telefonska disciplina koristnikov.

Ves ta orkester šumov, tonov, signalov in nervoznih glasov dirigira žena. Se je kje zataknilo, znak s taktirko in toni so usmerjeni drugam. Dirigent orkestra nima potrebne šolske kvalifikacije. Kaj? Politična protekcija? Ne, bratci! Vztrajno delo do izčrpanosti, stalni študij strokovne in politične literature in zavest, zakaj delaš, to so lastnosti, ki so tovarišico Krečič Margo dvignile na odgovorno mesto šefa medkrajevne telefonske centrale. V njeni domači vasi v Ustju pri Ajdovščini, ki jo je okupator požgal, tovarišica Krečič ni imela priložnosti, da bi hodila v dobro šolo. Sedem let šolanja pod Italijo ji ni dosti koristilo. Z novo Jugoslavijo je šele začela rasti tudi Marga. Študij marksizma-leninizma, strokovni študij pozno v noč, zanimanje za vse, organizacijske izkušnje v mladinski in partijski organizaciji ter sindikatu, so Margo kmalu dvignile na vidno mesto. Strokovni tečaj z odlično oceno, delo v medkrajevni centrali, najprej telefonistka, nato kontrolorka, danes pa šef, taka je strokovna pot tovarišice Krečič Marge. Marga pa se zaveda, da brez povezave političnega dela s strokovnim in pravih uspehov. Šele politična zavest pripelje do strokovne zavesti. To zavest je tovarišica Krečič s pravilnim odnosom do svojih sovrstnic in mladih moči znala tudi v njih vzbuditi. Da je odnos do dela v kolektivu pravilen, pa potrjuje številka 128% in dejstvo, da je takih delavk, kot je Marga, v tem kolektivu še nekaj.

Taka je večina žena v delovnih kolektivih PTT zvez.

Tiho in skromno je delo Maric, Matild, Marg in drugih. Nimajo pravice, da nosijo častni naziv udarnic. Toda zavest, da so za socializem dragocene, da bi bila brez njih pot v socializem težka, je vse. Vse drugo pa bo prišlo samo po sebi.

Bolest, da PTT stroka še ne uživa zasluženega ugleda, bo izginila. Socializem cenj vsako delo.

Naš tisk bo razumel, da mora PTT zveze popularizirati med ženami, da bo tako sproščena moška delovna sila za industrijo.

Naši arhitekti bodo za vse nove stanovanjske hiše planirali skupne nabiralnike, da bo odpadlo utrudljivo tekanje po stopnicah.

Telegrafsko-telefonska uprava bo poskrbela, da bodo telefonistke večkrat izmenjane in da bo v celni potrebnim odmor med delom. PTT uprava pa se bo še bolj pozanimala za problem domov igre in dela in otroških jasl.

## KULTURA IN PROSVETA

### Naše gledališče

#### OGENJ IN PEPEL

Mira Pucova, ki jo poznamo poleg njenih del v prozi, tudi po njeni prvi drami »Svet brez sovraštva«, katero smo tudi videli v našem gledališču, je doživela letos za jubilej Franceta Prešerna krstno predstavo svoje nove drame, ki nosi naslov »Ogenj in pepel«, s čimer je dan letošnji sezoni ljubljanskega gledališča prav poseben podarek: od desetih del našega repertoarja so kar štiri domača slovenska dela (Kreftovi »Kranjski komedijanti«, Cankarjevi »Hlapci«, Pucove »Ogenj in pepel« ter Potrčeva drama »Lacko in Kreftli«). To je razveseljivo dejstvo, ki nam dokazuje na eni strani tvornost naše dramatik, na drugi pa pravilno politiko našega gledališkega vodstva, ki omogoča današnjemu dramatičarju veselje do dela in notranji razvoj, ki ga bo nesel v čimbolj dognane in popolne ustvaritve.

Drama Mire Pucove se godi v nekem mestu Slovenije za časa italijanske okupacije in je postavljena v pomlad 1943. Prikazuje nam slovensko buržoazno političarstvo v tistih težkih dneh, ko so se namišljeni voditelji ljudstva ne glede na svoj svetovni nazor strnili okrog ene misli: rešiti svoj družbeni položaj, pa četudi za ceno slovenskega ljudstva — ki pa je šlo preko njih.

Avtorica sama pravi: »Sovražili so se in vendar niso mogli biti drug brez drugega. Zgodovina sama jih je obdila na pogin, njih, ki so se z vsemi sredstvi poizkušali rešiti.« To je avtorica oživela z dejanjem v dramo: neki senator, ki ima hčer Tanjo in nečaka Savo ter nečakinjo Iris, čaka, kako se bodo razvijali svetovni dogodki, ko bodo zapadne sile s pomočjo klerikalnih in liberalnih veljakov postavile svet monarhijo in ljudske »voditelje«. Toda življenje gre preko njega. Tanja spozna ob smrti aktivista Martela, ki je prišel v družbo teh veljakov, in se izdal za kurirja iz Londona, kje je njeno mesto in kaj je njena dolžnost — ko javi svojega bratranca, člana črne roke, ki ga narodnoosvobodilno gibanje obsodi na smrt in kazni tudi izvrši. Senatorja vse to tako zadene, da umre. Tanja pa gre na pravo pot, kajti spoznala je, da brez vere v nekaj velikega ni življenja. Meščanskemu okolju v dramo sta postavljena nasproti: sluga senatorja, stari Rob, ki mu je okupator ubil sina, in partizan-aktivist Martel, ki pade kot žrtev svoje poslanstva. Ta dva etično dvigneta Tanjo do novega življenja.

Drama je pisana živo, napeto. Nekatere osebe so bolj, druge manj izdelane, a vendar preprečevalne. Tu in tam je dialog dolgovzen, razvlečen, ponavljan, mnogo je tudi zunanjih, celo nepotrebnih efektov (spoznanje Martela in Tanje zaradi žepne ure, streljanje itd.), toda v celoti je drama dokaz talenta avtorice, saj je že ta drama velik korak naprej od njene prejšnje. Režiser in igralci so delo postavili z vso ljubeznijo in s tem dokazali, kako jim je pri srcu vsako novo slovensko dramsko delo. Svojo dolžnost so izpolnili do podrobnosti in s tem dramo še bolj približali, poglobili in oživili.

#### ČIM VEČ KNJIG DELOVNEMU LJUDSTVU

Sindikalna podružnica »Zidar« Trbovlje je novembra lanskega leta nabavila večje število knjig, ki naj bi služile za razvedrilo in izobrazbo delavcem po težkem delu. Vest, da bo imela podružnica svojo knjižnico, je šla od ust do ust. Vse je nestrno čakalo dneva, ko bo začela knjižnica poslovati.

Na večkratna vprašanja pri upravnem odboru, kdaj se bodo knjige lahko dobile, smo dobili prav kratak odgovor: »Morate še počakati. Knjige še niso urejene.« Ko je delavstvo januarja letos na študijskih in sindikalnih sestankih zahtevalo knjige za čitanje, je bil isti odgovor, češ saj nimamo časa.

Ta izgovor je bil prav gotovo neutemeljen, kajti tovarišice iz pisarn, ki so tudi članice sindikata, bi gotovo prav rade priskočile na pomoč pri urejanju knjižnice.

Največja krivda, da knjižnica ni urejena, pa še danes leži predvsem na članu upravnega odbora podružnice tov. Krežetu Jožetu, ki je knjige pustil ležati tako kot so prišle in jih ni izročil tovarišici, ki ima knjižničarski tečaj, da bi jih uredila, pri čemer bi ji ostale tovarišice radevolje pomagale. Tovarišice Kreže se ni zavedal, kakšno vrednost predstavlja danes knjiga za delovnega človeka in kako zelo je potrebna za izgradnjo posameznika. Zato čim več knjig delovnemu ljudstvu, ne pa jih skrivati pred njim.

#### Deseta obletnica smrti N. K. Krupske

27. februarja 1939 je umrla Nadežda Konstantinovna Krupska, življenjska tovarišica V. I. Lenina in pomočnica pri njegovem delu. N. K. Krupska, ki je bila rojena l. 1869., je vse svoje življenje in delo posvetila borbi za komunizem. Lenina je spremljala v pregnanstvo v Sibirijo, stala mu je ob strani vsa tista dolga leta, ko je moral živeti v emigraciji, pomagala mu je pri vzgoji kadrov in se leta 1917. tudi z njim vrnila v Rusijo, kjer je do zadnjega dne svojega življenja pomagala pri gradnji socializma. Bila je sprva članica Kolegija narodnega komisariata prosvete, nato pa je postala namestnica narodnega komisariata prosvete in je na tem mestu ostala do svoje smrti. Zapuščila je celo vrsto razprav in člankov o vzgoji, ljudskih prosveti in pedagoškem delu. Zelo važni so tudi njeni podatki o V. I. Leninu.

### Naši novi filmski obzorniki

Gledali smo jih že in sedaj tudi predvajajo naslednje naše »Obzornike«: »Obzornik« št. 29 je posvečen naši industriji in gospodarstvu. V njem vidimo najprej razvoj lesne industrije v naši republici in borbo naših gozdnih delavcev za plan (Jelovica, Pokljuka in Kamniška Bistrica), nato našo granitno industrijo na Pohorju in izdelavo materiala za nove ceste, na koncu pa naše agronome, ki pridobivajo teoretično in praktično znanje za svoje bodoče delo.

»Obzornik« št. 30 prikazuje industrijo čevljev v Zireh, nato pa vse delo, ki je potrebno, da pride »Ljudska pravica« v roke naročnika — nazadnje pa še izdelavo in distribucijo igrač. »Obzornik« št. 31 je ves posvečen II. kongresu KPS.

»Obzornik« št. 32 je sestavljen iz treh točk: prva je posvečena 30. obletnici smrti našega pisatelja Ivana Cankarja, druga nosi naslov: »Novoletna jelka«, kjer je posnet pionirski praznik: prihod strička Mraza s spremstvom, obdarovanje pionirjev po tovarnah itd., v tretji točki pa je zajeto predkongresno tekmovanje organizacije AFZ po mestih in vaseh in delo tega kongresa.

### Dva naša nova dokumentarna filma

Kmalu bomo gledali na platnu dva nova slovenska dokumentarna filma: »Med zagorskimi rudarji« in »Jesen med trtami«. Prvi kaže delo zagorskih rudarjev, potek tega dela in uspehe tekmovanja — in dokazuje, da so bivši borci-partizani danes borci za plan. V filmu je zajeto tudi njihovo kulturno življenje, življenje doma, veselje na oddihu in zabavi itd. Scenarij je napisal Ernest Adamič, ki je film tudi režiral.

Drugi film, ki ima podnaslov »Gorice so naše«, je film o vinogradniški obdelovalni zadrugi v Zelenih drevih pri Ljutomeru. Prikazuje nam nekaj izkoriščane vinarje, ki danes delajo v svoji zadrugi in uživajo sami plodove svojega dela. Scenarij sta napisala Anton Ingolič in France Kosmač, ta je pa tudi film režiral. Snemala sta: prvi film Rudi Vavpotič, drugi pa Metod Badjura.

### Mlada garda

Te dni se vrtil pri nas prvi del sovjetskega filma »Mlada garda«, ki mu je scenarij napisal in ga režiral Sergej Gerazimov, z glasbo pa ga je opremil D. Soštakovič. Snov je zajeta iz romana znanega sovjetskega pisatelja Fadejeva, ki ga imamo tudi mi že v prevodu. Scenarij pa je v filmu upošteval tudi vso kritiko o romanu, odpravil je vse napake, ki so kazile Fadejev roman, in tako imamo pred seboj veličastno sliko sovjetske mladine, ki se pod vodstvom Partije in v zaupanju do svoje Rdeče armade bori proti okupatorju z vso predanostjo, samozavestjo, strastjo in globoko idejnostjo. Film je poveljnice plemenitosti sovjetske mladine in bo živ vzgled vsem naprednim ljudem sveta, kaj zmoro človek, ki pusti svoje drobne, osebne interese na korist človečanstvu, pravičnosti, domoljubnosti in sovrštvu do zlega. Film je izdelal Moskovski kinostudio umetniških filmov »Gorki«.

### V Celju so odprli ljudsko čitalnico

Ob zaključku Prešernovega tedna so odprli nove prostore knjižnice, združene z veliko ljudsko čitalnico. Da je bila potreba po ustanovitvi take knjižnice in ljudske čitalnice, nam dokazuje, da je bilo samo v prvih dneh po otvoritvi vpisanih v čitalnico nad 100 bralcev.

V čitalnici, ki je vedno toplo zakurjena, je na razpolago nad devdeset raznih revij in časopisov, ki nudijo vsakemu zaželjeno gradivo za študij ali šolo. Vsekar pa je pravilna zamisel čitalnice, da ima tudi nekaj šahovnic, ki so dobrodošle posebno dijakom, ki morajo po več ur čakati na vlak. Zato so ti tudi stalni gosti v čitalnici.

Prostor sam, v katerem je knjižnica in čitalnica, je razdeljen na dva dela. Desno polovico zavzema knjižnica-izposojevalnica, ki jo krasi prehodna zastavica, podeljena knjižnici v trajno last. Povprečni obisk se giblje od 80 do 100 obiskovalcev, ki si izposodijo dnevno do 300 knjig. Na levi strani pa je igralnica za šah, prostor za čitanje časopisov, knjig ali revij. Vsekar pa to še ni dokončna ureditev prostorov.

V načrtu imajo, da v poletnih dneh prestavijo čitalnico na bivši kavarniški vrt.

S. D.

»SKUD ANGEL BESEDNJAK« V MARIBORU sklicuje dne 12. marca 1949 ob 19. uri v društvenem prostoru heroja Zidanske ul. 13 (bivši otroški vrtec v Zeleniški koloniji)

### redno letno skupščino

s sledečim dnevnim redom:

1. Otvoritev.
2. Volitev delovnega predsedstva, zapisnikarja in dveh overovalcev zapisnika.
3. Poročila predsednika, tajnika, blagajnika in gospodarja.
4. Predlog plana, proračuna in obveznosti za l. 1949.
5. Diskusija.
6. Poročilo nadzornega odbora, razrešnica stari upravi.
7. Volitve nove društvene uprave. Delegati naj prinesejo vabila s seboj.

Uprava SKUD-a Angel Besednjak v Mariboru.



## Železarna Štore je prejela prehodno zastavo od vlade FLRJ

V soboto, 26. februarja, so v Železarni Štore proslavljali pomemben praznik: delovni kolektiv je prejel zastavo zvezne vlade FLRJ, pohvalo in nagrado. Tega praznika se je veselil slednji štorski kovinar, sleherni delavec je razumel priznanje Zvezne vlade, ki bo dalo nadaljnje poleta v vseh sektorjih dela tretjega planskega leta.

Zastopnik ministrstva za težko industrijo tov. Perko Vencelj je v pozdravnem govoru poudaril, da je za izpolnjen proizvodni plan, plan znižanja polne lastne cene in za vse ostalo pozitivno prizadevanje zvezna vlada podelila kolektivu prehodno zastavo, pohvalo in nagrado. Prehodno zastavo je prejel iz rok zastopnika ministrstva eden najboljših delavcev, večkratni udarnik in odlikovanec, Stanko Razinger, tovariš Spolenak, udarnik, pa je prejel pohvalo za ves kolek-

tiv. Predsednik sindikalne podružnice Novak se je v imenu vsega kolektiva Železarne zahvalil za visoko priznanje zvezne vlade in poudaril, da bo borba štorskega delovnega kolektiva v tretjem planskem letu še večja. Že sama napoved tekmovanja vsem železarnam v Jugoslaviji govori, da bo borba za prehodno zastavo ostra.

Delavci izjavljajo, da bo prehodna zastava ostala v Železarni Štore, ker se bodo zanj borili na vseh področjih proizvodnje in sindikalnega dela ter s tem dokazali svojo predanost Partiji in tovarišu Titu.

S samega zborovanja so poslali pozdravne resolucije CK KPJ, tov. Titu, CK KPS, ministru težke industrije tov. Leskošku, svojemu operativnemu vodstvu in ostalim.

## Kolektiv tovarne »Impol« je dobil prehodno zastavo zvezne vlade

28. februarja je delovni kolektiv tovarne metalnih polizdelkov »Impol« v Slov. Bistrici prejel prehodno zastavo zvezne vlade FLRJ, denarno nagrado v znesku 200.000 din in poveljno listino. Delavci in delavke so se zbrali na slavnostnem prostoru, da prejmejo od zastopnikov to visoko odlikovanje.

Tov. Perko Vencelj kot zastopnik ministrstva za težko industrijo je poudaril, da je tovarna »Impol« presegla v lanskem letu planske naloge za 9%. Dosegli so tudi plan znižanja polne lastne cene. V borbi za doseg lanskega planskega leta je posebno odlikovalni žični oddelek in je prejel zato sedemkrat prehodno zastavo v medobratnem tekmovanju. V tem oddelku je najboljši delavec štirikratni udarnik Krudar Matija, za njim pa ne zaostajajo ostali. Ta delovni polet se prenaša tudi na ostale oddelke tovarne, kar je pripomoglo k visoki presegli planskega tovarne. Delovodja pločevinskega oddelka je zboljšal organizacijo dela pri izdelavi bronza, katerega smo prej uvažali. Velike izboljšave je opravil tudi inž. Janes Hodnik, ki je s svojo zamisljivo in s pomočjo ostalih pripravil maso za obzidava peči. Ta domača masa je prvotno držala 60—80 litij, dočim ta nova, izboljšana masa vzdrži v vrtljivih pečeh do 180 litij. Take izboljšave in racionalizacije so pripomogle, da je podjetje doseglo plan znižanja polne lastne cene.

Kruder Matija štirikratni udarnik iz žične valjarne je sprejel kot najboljši delavec v imenu celotnega kolektiva prehodno zastavo ter izjavil, da bo ves

kolektiv na vsak način skušal s še povečanim delovnim poletom obdržati zastavo. Tov. Ojcinger, predsednik sindikalne organizacije, pa je v imenu delovnega kolektiva sprejel pohvalno listino.

Direktor podjetja je razdelil med najboljše delavce lepe nagrade od dobline vsote, kar bo gotovo dalo nadaljnje poleta najboljšim delavcem kolektiva.

Delovnemu kolektivu je izrekel čestitke k doseženim uspehom zastopnik Centralne uprave sindikata kovinarjev za Jugoslavijo, nakar so sledile obveznosti in napoved tekmovanja med posameznimi oddelki. Kmetec Ivan, valjar pločevinskega oddelka, je napovedal tekmovanje vsem ostalim oddelkom, kakor tudi žičnemu oddelku. Obveznosti so prediskutirali na svojem oddelku, tako da so realne in na to je takoj odgovoril žični oddelek. Mlinar Ferdo je z obveznostmi žičnega oddelka nakazal, da se bo moral pločevinski oddelek zelo potruditi, če bo hotel kot napovedalec tekmovanja doseči boljše uspehe kot žični oddelek. Žični oddelek je sprejel tudi obveznost, da bo zboljšal delovno disciplino v svojem oddelku.

Planska naloga tovarne »Impol« je letos za precejšnje odstotke višja, kar je delovni kolektiv pravilno razumel: postavili so si notranji plan, ki je 12% višji od proizvodnega plana. Prav to dejstvo daje možnost, da bo delovni kolektiv tovarne metalnih polizdelkov svojo obljubo, da prehodna zastava ne bo šla iz podjetja, držal.

## OBČNI ZBOR JESENIŠKIH KOVINARJEV JE BIL ZARADI DOBRIH ORGANIZACIJSKIH PRIPRAV USPEŠEN

Uspehi, katere je jeseniški delovni kolektiv do sedaj dosegel, so ogromni. Svoji lanskeletni proizvodni plan so dosegli s 107 odstotki in to sedem dni pred rokom, kar je odraz volje in vztrajnosti kolektiva za doseg čim večjih uspehov v tekmovanju. Kolektiv »Železarna« je bil v prvi polovici lanskega leta najboljši v črni metalurgiji Jugoslavije in je zato tudi prejel zastavo zvezne vlade in 1.000.000 din kot priznanje za uspešno izpolnitev nalog, katere so postavljene pred jeseniške kovinarje v izgradnji socializma.

Na občnem zboru sindikalne podružnice ki je bila v nedeljo, 27. februarja, ob veliki udeležbi delegatov, izvoljenih po pododborih, so pregledali dosežane uspehe, kakor tudi neuspehe in napake. Obč. zbor na niso obiskali samo delegati, temveč je bilo mnogo zanimanja o delu sindikalne podružnice tudi med članstvom, ki je poleg delegatov napolnilo lepo pripravljeno in okrašeno, z gesli izpolnjeno dvorano Titovega doma. Kot gostje pa so se udeležili obč. zbora tega važnega kolektiva v naši težki industriji tudi član sekretariata Centralne uprave kovinarjev Jugoslavije tovariš Taler in član R. O. kovinarjev Slovenije tovariš Kvas ter predstavniki kolektiva »Železarna« Sisak, Titovih zavodov »Litostroja« Ljubljana, član okrajnega komiteja KPS Jesenice in dva predstavnika Jugoslovanske armade iz garnizona Mojstrane, ki je najtesneje povezan s kolektivom ter v raznih delovnih akcijah nudi vsestransko pomoč, za kar so jim jeseniški kovinarji v tem svečanem dnevu izročili darilo kot priznanje za sodelovanje pri skupni graditvi boljše bodočnosti delovnih ljudi, in sicer umetniško izdelano sliko pod geslom »V borbi za plan«.

Referat upravnega odbora podružnice so pokazali velik napredek in organizacijsko sposobnost ter trdnost sindikalne organizacije, ki se je med letom borila z različnimi težavami. Pri organizaciji brigadnega sistema dela so jim delali zapreke nekateri posamezniki in to inženirji, delovodje, mojstri, pa tudi predelavci niso imeli dovolj razumevanja, da bi jim nudili pomoč pri uditvi brigadnega sistema. Ti ljudje so smatrali, da je to stvar izključno sindikalne organizacije. Zaradi vztrajnosti in trdnosti posameznih tarifnih referentov, komisij, v katerih je bilo večje število mladincev, jim je uspelo, da so z mladinskimi brigadami uspeli prebiti led, in tako so že v začetku druge polovice minulega leta organizirali 255 delovnih brigad. Do konca leta pa se je brigadni sistem dela razvil že na 387 delovnih brigad. Tako je sindikalna organizacija z načrtnim delom ter pravilnim političnim pojasnjevanjem in agitacijo uspelo prodreti v globino brigadnega

načina dela. Tisti, ki pa so stali ob strani, so v veliki meri uvideli, da je nov način dela kot stalni način dela, najbolj učinkovit brigadni sistem za dviganje proizvodnje, izboljšanje delovnega procesa, boljše organizacije dela kakor tudi za izboljšanje kakovosti. Z novimi organizacijskimi metodami tekmovanja med brigadami, oddelki in posamezniki jim je uspelo izboljšati tudi evidenco ter nazorno agitacijo, s katero so razgibali med brigadno tekmovanje do posameznikov, ki so z dviganjem in presežanjem obstoječih norm mnogo pripomogli k predčasni izpolnitvi proizvodnega plana v letu 1948. Da bo novatorstvo in racionalizacija dobilo še širši razmah kakor v preteklem letu, bodo v tem letu organizirali posebno delavnico. Z organizacijo te delavnice bo dana možnost strokovnim delavcem, katerih stalež v jeseniškem kolektivu ni majhen, realizirati svoje ideje. V preteklem letu so samo novatorji in racionalizatorji z večjimi in manjšimi predlogi in racionalizacijami doprinesli za znižanje polne lastne cene okoli 15.000.000 din. Poseben primer — reparatura naprave za kisik, katero so izvršili racionalizatorji s tovarišem Lojzom Mrakom na čelu. Reparatura take vrste se je prvokrat izvršila v naši državi ter se je s tem z ene strani prihranilo 78.000.000 din, z druge strani pa smo se osamosvojili od inozemstva.

V referatu kakor tudi v diskusiji so ugotovili vrsto pomanjkljivosti, katere bi se dale odpraviti s skupnim reševanjem vprašanj. Ugotovili so, da posamezni obratovodje ne spoštujejo naših uredb in zakonov in nimajo čute odgovornosti, ko brezvestno in nenačrtno dodeljujejo posameznim delavcem neplačane dvodneve ali tridnevne dopuste, katerih pa ne vstejejo v redni letni dopust. Tudi posamezni plavi in tridnevni namišljeni bolniki vplivajo na proizvodnjo. Nadalje je diskusija ugotovila, da v »Železarni« še niso delovna mesta pravilno normirana, zato trdijo, da primanjkuje delovne sile. Sprejeli so sklep, da bodo izvedli najostrejšo borbo za normiranje delovnih mest in na ta način prihranili mnogo delovne sile za izpolnjevanje gospodarskih nalog Titovega plana.

Tudi tovariš direktor je v diskusiji o planu izrazil željo za tesnejšim sodelovanjem z močno sindikalno organizacijo, pri čemer je ugotovil, da tega sodelovanja do sedaj ni bilo v dovoljni meri predvsem od strani odgovornih činiteljev v podjetju, zaradi česar je trpelo samo izpolnjevanje plana. Če bi to sodelovanje bilo tesnejše, bi bili uspehi mnogo večji. Obljubil je, da bo v bodoče sodelovanje s sindikatom resnično tako, kakršno v borbi za izgradnjo socializma v naši državi mora biti.

Tovariš sekretar tovarniškega komiteta KPS je v diskusiji analiziral in konkretiziral slabo ideološko politično delo v kolektivu ter prikazal vzroke te slabosti, ki so v glavnem slaba izbira referentov za kulturno-prosvetno delo, nedelavnost komisij in ker nimajo aktivna agitatorjev. Nadalje je govoril o izbolj-

šanju kakovosti izdelkov, čuvanju in racionalnem izkoriščanju materiala in strovin ter večji skrbi za delavstvo. Sklenili so, da bodo v tem letu posvetili vso skrb kulturno-prosvetnemu in ideološkemu dvigu članstva s študijem, predavanji v oddelkih, pododborih in skupinah. Tudi v preskrbi in prehrani so bile napake. Posamezni referenti niso imeli dovolj čute odgovornosti pri določanju prioritetenih nakazil in pri razdeljevanju izrednih kontingentov.

Tudi vzgoji kadra niso posvečali dovolj pozornosti, čeprav so v tečajih vzgojili zadovoljivo število kvalificiranih in polkvalificiranih delavcev. So primeri, da delavcem, ki so prvič stopili v industrijo, niso posvečali zadostne skrbi, pa najsi bo v proizvodnji ali pa v stanovanjih. Posamezni mojstri ne poučujejo in ne vzgajajo novodošlih delavcev tako, kakor bi jih morali, temveč še krčevito skrivajo svoje znanje. V bodoče bodo organizirali še večje število tečajev za vse tiste panoge, katere so potrebne za razvoj naše težke industrije.

Govorili so tudi o fizikulturi, ki je imela v preteklem letu precejšnje uspehe, niso pa še zajeli v množično sodelovanje vse mladine, predvsem tiste, ki je v IKS, in mladine v gospodarstvu. Tudi to mladino bodo v tem letu vključili aktivno v fizikulturo, pri čemer bosta uprava podjetja in sindikalna organizacija storili vse za uspešni razvoj in napredek fizikulturenega gibanja na Jesenicah.

Glede na rekonstrukcijo našega poljedelstva in vzporedno socializacijo naše vasi bo kolektiv posvečal predvsem malim kmetom vso pozornost in jim nudil potrebno pomoč pri organizaciji kmečkih obdelovalnih združg višjega in nižjega tipa. Tako bo naše podeželje čimprej zadostilo potrebam delavstva v proizvodnji.

Diskusija na skupščini jeseniških kovinarjev je pokazala visoko razgibanost sindikalne organizacije, njeno moč in organizacijsko sposobnost. Na tej skupščini so v referatih in diskusiji razčistili vse probleme, napake in pomanjkljivosti, katere bodo s plodonosnimi zaključki v tekmovanju za leto 1949. ki ga je napovedal delovni kolektiv Železarne Štore, odpravili. Jeseniški kovinarji pa so se zavezali, da ne bodo v tem letu izgubili več zastave vlade FLRJ, ki so jo prejeli v drugi polovici preteklega leta. S tem hočejo dokazati, da so iz dneva v dan trdnosti borci za socializem.

Ob zaključku obč. zbora so z navdušenjem sprejeli pozdravne resolucije, ki so jih poslali CK KPJ, CK KPS, Centralnemu odboru ZSJ, CO sindikata kovinarjev Jugoslavije in ministru težke industrije tov. Leskošku.

Nov upravni odbor pa bo moral v tem letu napeti vse sile, da bodo uspešno uresničili sklepe, katere je sprejel občni zbor za tekoče tretje leto Titove petletke, ter s tem izpolnili obljubo skupščine, da bodo jeseniški kovinarji letos v tekmovanju dosegli tak uspeh, kakršen jim po sposobnosti pripada.

K.

## Krajevni odbor sindikata tekstilcev v Ljubljani je prvi izvršil svoj redni letni občni zbor

Občni zbor Krajevnega odbora sindikata tekstilcev v Ljubljani je v poročilih referentov kritično ocenil delo sindikalnih podružnic.

Tekmovanje je bilo v vseh podružnicah precej razgibano. Največji polet se je pokazal prav v počastitvi Kongresov naše Partije. Za Kongres ESJ pa je tekmovanje zajelo 90 odstotkov vsega članstva in je bil kolektiv tovarne zavos med prvimi v Sloveniji. Sprejeli so 123 individualnih obveznosti in s tem dvignili proizvodnjo za 15 odstotkov, delovno disciplino pa so izboljšali za 24 odst. V času kongresnih tekmovanj je bilo v merilu Krajevnega odbora organiziranih 9 novih proizvodnih brigad. Tovarna Hribernik pa je na podlagi pridobljenih izkušenj pozneje organizirala še 16 brigad, kar je znatno pripomoglo k predčasni izpolnitvi plana. Razen tovarne Angora, CIT - Tacen in Tovarne dekorativnih tkanin, so vse podružnice predčasno izpolnile svoj plan. Prva med njimi je bila Tovarna nogavic - Savlje, ki je tudi prva sprejela notranji plan, ki je imel zadovoljiv uspeh. Podružnice tekstilne industrije so prve, ki so v Ljubljani pristopile k sprejemanju notranjega plana, kar je brez dvoma tudi zasluga Krajevnega odbora sindikata.

V območju Krajevnega odbora je bilo proglašanih 112 udarnikov, katerih šte-

vilo pa se bo dvignilo, če bodo skrbeli za pravilno izvajanje tehničnih norm in točno evidenco. Tudi k pravilnemu tolmačenju novih uredb o plačah bo treba pristopiti temeljiteje.

Zaščiti dela se je posvečalo premalo pozornosti. Samo če pogledamo stanje v Tovarni dekorativnih tkanin, kjer so v barvnari delali izpostavljeni vremenskim neprilikam; pri strojih samih pa je delavce zaradi nezadostne izolacije stalno stresal električni tok, kar je bil poleg nepravilno uvedenih tehničnih norm glavni vzrok fluktuacije delovne sile, ki je tukaj bila najvišja.

K organiziranju obratnih magacinov, ekonomij in menz bo treba odločneje pristopiti. Tako n. pr. Tovarna pletenin še do danes nima obratnega magacina, kljub temu, da ima za to dane vse pogoje.

Zanimivo je bilo poročilo blagajničarke, ki kaže, da večkrat štetilke niso suhoparne. Iz njenega poročila je razviden točen pregled plačevanja članarine tako v odstotkih kakor v povprečju in izkazuje končno bilanco, da so posamezni blagajniški članarini pobirali premalo točno, kar bo v bodoče treba popraviti.

Ob zaključku je občni zbor Krajevnega odbora sindikata tekstilne industrije sprejel še nekaj sklepov.

## PNONOVA ZMAGA DELOVNEGA KOLEKTIVA TAM

Z uspešnim organiziranjem delovnih brigad na vseh delovnih mestih v tovarni avtomobilov v Mariboru je ta delovni kolektiv že drugič ne le dosegel, ampak tudi presegel plan v letošnjem letu. Z razvrstitvijo notranjega plana na oddelke in posamezne delavce je prišla do izraza storilnost dela pri posameznikih.

Sedem tednov neprekinjenega dela so opravile brigade pri kritičnem delu na glavni gredi avtomobila. Pet brigad je stalno tekmovale med seboj za čim hitrejšo izpolnitev februarskega plana, ki so ga tudi izpolnili 25. februarja.

Njihovi zmagi so se pridružile brigade montaže: Brigade na montaži motorja so se po zaslugah požrtvovalnih brigadirjev in članov brigad, kot so Horvat Alojz, Božer Helmut, Polakovski Stefan, Adam Jože in Stolin Vasilav, dosegle komadni plan že 21. februarja. Brigade končne montaže so izvršile svoje planske naloge za mesec februar 25. februarja zjutraj.

Uspehi, ki so jih pokazale brigade pri svojem delu, naj služijo kot dokaz v storilnosti brigadnega dela vsem onim, ki hočejo z raznimi izmišljotinami omalovaževati brigadni način dela.

Dr. B. R.

## Dobro uspeli občni zbor sindikalne podružnice Medicinske fakultete

V nedeljo 20. februarja je bil v Domu sindikatov na Miklošičevi cesti redni letni občni zbor sindikalne podružnice Medicinske fakultete. Razen delegatov so bili navzoči tudi ministar za ljudsko zdravstvo tov. dr. Marjan Ahčin, predsednik GO ZSS tovariš Rudolf Janko in zastopniki ostalih sindikalnih forumov.

Ko je bilo izvoljeno delovno predsedstvo, je govoril tov. minister, ki je v svojem govoru pohvalil delovni kolektiv za njegovo uspešno in požrtvovalno delo, posebno v težkih in kritičnih trenutkih, ko je bil odstranjen iz kliničnih bolnic reakcionarni redovniški element. Delovni kolektiv je pokazal svoje zdrave sile ob krivični in klevečarski resoluciji Informbiroja s tem, da se je še bolj strnil in povečal delovni polet. Ta dva težka momenta, drugi težji od drugega sta pomenila preizkusni kamen vsega delovnega kolektiva, ki je trdo in kruto preizkušnjo sijajno prestal, se prekalil in z delom pokazal predanost KP z maršalom Titom na čelu. Nakazal je glavne naloge medicinske fakultete: vzgoja novih kadrov, ne samo v šolah, ampak tudi v praktičnem etazu, izboljšanje kvalitete dela ter odnosa do pacientov in dviganje razredne zavesti. Nato je povzel besedo dekan medicinske fakultete tov. prof. dr. Lavrič Božidar in govoril o novem duhu, ki veje med člani delovnega kolektiva medicinske fakultete, na mestu tako zvanega demokratskega individualizma, ki je izoliral posameznika v ozki delokrog brez horizonta, ker se je danes uveljavil nov lik delavca, ki išče novih načrtov plodne povezanosti med sodelavci z novim vrednotenjem dela v kolektivu. Da moremo zabeležiti to novo, zdravo in plodno misečnost, gre seveda za zahvala sindikalni organizaciji, ki bo na tej poti morala nadaljevati s svojim delom. Tudi naš kolektiv je prispeval doberšen del v slavni bitki za petletni plan. Naši dosežani uspehi nam bodo v vzpodbudo za nadaljnje delo.

Sekretar komiteta KP medicinske fakultete tov. prof. dr. Milčinski je govoril o sodelovanju Partije s sindikalno podružnico. Iz poročila kulturno-prosvetnega referenta pa so razvidne težkoče in napake v tem sektorju dela, iz tega izhajajo tudi smernice, posebno za dvig in večji razmah idejno-političnega vzgajanja. Kulturno-prosvetnemu delu je bil podan pre-majhen poudarek tekom leta, vendar so bili doseženi precejšnji uspehi, kot na primer na študijskih sestankih, kjer so se nekatera vprašanja temeljito predelala, predvsem kongres KPJ in vprašanje Informbiroja. Dobro je napredoval tudi pevski zbor pod vod-

stvom tov. Kristana. Izpopolnila se je knjižnica, katerih imamo sedaj 17.

Poročilo tekmovalega referenta je pokazalo vsestranske napore in skrb kolektiva za dvig kvalitete dela na posameznih ustanovah. Kljub temu, da zaradi razsežnosti dela poročilo ni moglo objeti vsega, kar se je naredilo in kljub temu, da evidenca v preteklem letu še ni bila popolna, smo videli, da se je ogromno naredilo in, da so bili doseženi veliki uspehi. Če bi hoteli analizirati to delo, bi morali reči, da uslužbenec medicinske fakultete ne delajo to, kar morajo, marveč to, kar morejo v delovnem času in preko delovnega časa, ne glede na pomanjkanje delovne sile. Iz poročila je videti, kako velik je bil strokovni napredek tekom leta, kar nam priča vedno število najmodernejših metod zdravljenja in diagnostike, ki so jih klinike in instituti uvedli. Z uvajanjem novih načinov se je registracija izboljšala, ter se je s tem dosegel bolj točen statističen pregled, kar je pri zdravstvu zelo velika važnost. Organiziral se je sanatorij za kostno in sklepno tbc v Rovinju itd. Glavni delež pri kongresu zdravnikov LRS so prispevali zdravniki medicinske fakultete.

Poleg novega kadra, ki ga dobivamo iz različnih šol, se je tekom leta na prekvalifikacijskem tečaju usposobil 42 bolničarjev in bolničark iz nekvalificiranega osebja. Prekvalifikacijski tečaj za otroške negovalke pa bo v kratkem usposobil 59 novih kvalificiranih moških. Poleg teh dveh tečajev smo imeli še 22 vzgojno-izpolnjevalnih tečajev za uslužbenec medicinske fakultete iz različnih specialnih strok. Organiziranih je bilo tudi 7 vzgojno izpolnjevalnih tečajev za osebe izven naše podružnice.

Tehnične edinice so izdelale več predmetov, ki smo jih nujno rabili, pa jih nismo mogli nabaviti. Izven ustanove je bilo izvršenih 27.150 ur prostovoljnega dela. Ob tej priliki moramo omeniti, da je prof. dr. Tavčar napisal nove knjige o interni medicini in bil nagrajen s Prešernovo nagrado. Zaradi konstrukcije novega aparata (encefalografa), ki je po svojih kvalitetah edinstven v naši državi, je ing. Strojnik dobil naziv novatorja. Ti uspehi so bili doseženi, ker so se iskale vedno nove organizacijske oblike dela.

Iz posameznih referatov kakor tudi iz diskusije, ki je bila zelo živa in pestra, je razvidno, da večina članstva živi zelo intenzivno življenje, da je z duhom in ercem vzrastle v problematiko ustanove, in da je življenje v večini posameznih pododborov zelo razgibano in živo. To vidimo po uspehih dela. Zavest, disciplina in

resnost pristopanja k delu je omogočila vzoren potek občnega zbora. Volitve same so potekale brezhibno. Iz besed diskutantov se jasno posnema, da se je upravni odbor uživel v svoje obsežno delo in da je globoko razumel potrebe članstva. Najkasneje meseca maja se bo začelo graditi stanovanjsko poslopje, za katero je že odobren kredit 6 milijonov dinarjev. S tem bo ogromno doprinešeno k ureditvi stanovanjskega vprašanja in bo rešen problem jasli, ker so tudi te v novi zgradbi predvidene, v kolikor bi se poslednji problem vsaj začasno že ne rešil prej. Članstvo prav tako nima primernih prostorov, kjer bi se sestajalo za družabno in kulturno udejstvovanje, ki bi povečalo tako potrebno medsebojno povezanost tako velikega kolektiva. Zaradi stiske s prostori niti podružnica, niti pododbori nimajo rdečih kotičkov, razen enega. V diskusiji je tudi poudarjena potreba, da se čuva narodna imovina in poostri delovna disciplina. Osvetljeni so bili tudi napori kuhinje za izboljšanje hrane. Storjeni so bili sklepi, da se odnos do pacientov še izboljša in da se zato organizira komisija, ki bo kontrolirala čistočo, odnos do pacientov in sprejemala priporočila. Potrebno je, da delovni elan objame vse in tudi tiste, ki še stojijo ob strani. Dane so bile smernice za pravilno nagrajevanje po socialističnih principih.

Občni zbor je pokazal, da je sindikalna podružnica medicinske fakultete važen in upoštevan činitelj, pri vsem dogajanju na naši ustanovi in da je bil odnos med sindikalno podružnico in vodstvom večinoma pravilen, kar je pozitivno vplivalo na delo samo in na ugled, ki ga uživa podružnica pri njenem vodstvu. Vsakdo se je lahko prepričal, da je bil občni zbor dobro pripravljen že od pododborov navzgor.

Občni zbor je pokazal, da je upravni odbor razumel vse važne naloge, ki se danes postavljajo pred sindikalno organizacijo. Članstvo je v večini razumelo in se razen majhnih izjem uživalo v današnjo borbo za ekonomsko osamosvojitve in mobiliziral vse sile, da po svojih močeh pripomore k uresničitvi petletnega plana. Doseženi rezultati pričajo, da se je polagala potrebna skrb in dal poseben poudarek vsestranski vzgoji novih kvalificiranih kadrov in izpolnitvi starih kadrov. Temu problemu, bo sindikalna podružnica posvečala tudi nadalje vso pozornost, posebno pa še glede idejno-političnega dela.

Višji sindikalni funkcionarji so lahko ugotovili dosežene uspehe in dali smernice za še bolj intenzivno delo. Tov. predsednik GO Rudolf Janko je osvetlil položaj, v katerem se nahajamo in pozdravil velik elan narodov Jugoslavije, ki kljub vsemu, z varnimi koraki stopajo v socializem.



## Uspehi državnega posestva Beltinci

Na državnem posestvu Beltinci v Prekmurju, kjer je bila v stari Jugoslaviji v sklopu veleposelstva grofica Zichy, semenogojna postaja, tudi danes proizvajajo semenska žita in gojijo tudi druge najboljše kulture. Tu je neke vrste selekcijska postaja in poskusna polja; del teh polj zasejejo z različnimi žiti, okopavanimi in drugimi vrstami kultur, ki v Prekmurju najbolj uspevajo. Sedaj, ko se nimajo novih poslopj in laboratorija, je državno posestvo Beltinci ekspoziura ljubljanske Semenarne. Pozneje pa ga bodo izpopolnili in postalo bo semenarna zveznega značaja. Izmeh krompirjevih vrst sta se dobro pokazala vrsti »bintje« in »jubel«, ki dajeja za 22 odstotkov višji hektarski donos. »Bintje« se je po treh letih izrodil, ker je podvržen raznim virusnim boleznim. Na državnem posestvu v Beltincih gojijo tudi seme heterozne koruze.

Zelo pereče vprašanje prekmurskega kmetijstva predstavlja pomanjkanje apnenca v zemlji, zaradi česar je zemlja kisla, kar slabo vpliva na rastline (kislina trava). Apnenec je ključ, da ostala gnojila pravilno in v dovoljni meri učinkujejo, apnenec popravlja strukturo zemlje in čuva vsa druga hranila. Zato je kalcifikacija (peskanje) prekmurske zemlje osnovni pogoj za zboljšanje kakovosti in dvig rodovitnosti zemlje. Letos so že začeli izboljševati zemljo s saturacijskim

muljem, apnenecem, ki ga dobivamo iz Bosne. Peskanju zemlje je treba posvetiti največjo pazljivost, da ne bi pri tem zali v skrajnost, kar bi utegnilo več škoditi kot koristiti. Da bo prekmurski kmet pravilno dojel važnost peskanja, bo treba še veliko agitacijskega in propagandnega dela po vaseh.

Druga slabost prekmurske zemlje je nezadostna zrahljanost, kar pride v poštev zlasti pri majhnih kmetih, ki s svojimi kravami ne morejo prerati zemlje dovolj globoko. To povzroča sušo, čeprav je prekmurska zemlja na videz močvirna. Položaj bi zboljšali z dotočnimi in dotočnimi prekopji.

To vprašanje bi najlaže rešili na ta način, da bi se kmetje združili v kmetijsko-obdelovalni zadrugi, kjer bi imeli možnost, da bolje obdelajo zemljo in s tem dvignejo pridelok.

Zlasti dobre uspehe je doseglo državno posestvo Beltinci v praščereji.

Po razdelitvi ministrstva za kmetijstvo posljaljo plemenske merjase v mariborski in ilirskobistriški okraj, največ pa seveda murskoboškemu, ljutomerskemu in lendavskemu okraju. V Beltincih gojijo tudi tako imenovane bekone, to so praščiki, ki pri starosti 6 mesecev dosežejo ob primerni, z ječmenom mešani hrani, 100 kg teže in so dragoceno izvozno blago.

## Kmetijsko obdelovalna zadruga Osojnik pri Ptuiju se povoljno razvija

Kmetijska obdelovalna zadruga Osojnik pri Ptuiju obstaja že tretje leto in uspešno rešuje zadane ji naloge. Njena breskvina plantaža se iz leta v leto veča. Brezplodna, z grmičjem in redkim drevjem zarasla planjava se je umaknila lepo izravnanim njivam, kjer so lansko leto posejali koruzo. O prejšnji hosti pričajo samo še korenine, zložene na spodnjem koncu njive. Lansko leto so splanirali 30 hektarjev zemljišča. Na vseh površini bodo nekoč zasajene breskve. Breskev bo glavna kultura kmetijske obdelovalne zadruge Osojnik. Tu so zato začeli gojiti breskve, ker je dokazano, da uspeva v Slovenskih goricah kakovostno sadje, dobrega okusa in je zelo cenjeno tudi v zunanem svetu. Sadike, katere so zasadili, imajo 40 cm visoka debla, kar je primerno za obiranje sadu, lajša strojno obdelavo in škropljenje. Lega zemljišča, kjer so zasajene breskve, je zelo ugodna. Drevesca, ki jih goje v ploščatem sistemu, so izpostavljeni jutranjemu in popoldanskemu soncu. Da se bodo drevesa čim bolj okrepila, letos še ne bodo rodila. Polni rod bodo dali ti nasadi leta 1951 in predvidevajo, da bodo pridelali do 2 vagona breskev na hektar. Na plantaži

si sami vzgajajo drevesa in skrbijo, da so zdrava in lepo raščena, da bodo čim dalje vzdržala.

Kot lansko leto, tako bodo tudi letos posejali med drevesca koruzo, od katere imajo dvojno korist. Kjer raste koruza, se ne zadržuje voluhar, vrh tega pa bodo lahko koruzna stebila uporabili za oporo sekundarnih — stranskih vej.

Delovne sile ima zadruga Osojnik dovolj. Pač pa ima velike težave zaradi pomanjkanja strojev za mehanizirano obdelovanje. Vsa dela so normirana in združniki živijo v dobrih medsebojnih odnosih. Zadruga ima v načrtu, da bo do konca petletke zasadila z breskvinimi sadikami še 30 hektarjev, izvedli bodo elektrifikacijo svoje zadruge, zgradili hlev za 120 glav goveje živine in gospodarsko poslopje. Ob koncu petletke bodo že stale spodaj ob cesti delavske stanovanjske hiše za zadrugnike.

Načrtno in organizirano delo zadruge, vzorna živinoreja in višji hektarski donos bo okoliškim kmetom najlepši dokaz, da prav z zadrugami in socialističnim sektorjem kmetijstva ustvarjamo pogoje za premagovanje njegove zaostalosti.

## Žene-udarnice v kolektivu Delavnice državnih železnic Maribor

8. marec je predvsem posvečen našim ženam-materam, posebej pa ženam, ki so se tako junško vključile v proizvodnjo. Vključile so se zato, ker so čutile dolžnost in spoznale pereče vprašanje v proizvodnji — vprašanje po delovni sili.

Tako pot je izbrala tudi delavka Ančka Zaveršnik iz Grosuplje. Doma je iz revne družine, oče je bil zidar, doma pa je bilo osem otrok, tako da so komaj za silo živeli. Kaj je preostalo mladi Ančki? Z dvajsetim letom je morala služit, in sicer k teti v Ljubljano. Nekaj časa je ostala tam, pozneje se ji je nudila prilika in šla je v kuharsko šolo. Mnogo bridkih ur je imela v tej dobi, vendar je svoj poklic vestno izvrševala, dasiravno so v kapitalističnem sistemu človeka vedno podcenjevali in mu niso nikoli dali priznanja. Pri svojem delu je vztrajala polnih 18 let, nato je bolehalo, prestala je okupacijo, izgubila moža, ki ga je okupator ubil kot talca. Da bi si utešila bol, je pustila svoj poklic in se vključila v proizvodnjo. — Ančka je prišla v naš kolektiv pred letom dni, kjer se je specializirala v montažnem oddelku, in to pri struženju ležnih sedežev ter izoliranju kotlov s stekleno volno.



Frančež Elizabeta

Pokazala se je že takoj v prvih dneh nastopa službe vestno, poštvalno in disciplinirano, kar pa so ji tovarišice v montaži zazvale ter so bile odkrito nevoščljive spričo njenih vsakdanjih uspehov. Vendar se Ančka za to ni zmenila oziroma jezila, nasprotno skušala je tovarišicam s pravo tovariško besedo pojasniti in obrazložiti, da je treba delati in se delu stoddostno posvetiti. Zakaj Ančka tako pravilno pristopa k svojim sodelavkam? Zato, ker se sama zgrajuje v pravem socialističnem duhu, individualno študira, zasleduje potek vseh dogodkov, mnogo čita, esj je tudi članica sindikalne knjižnice ter stalna naročnica Prešernove knjižnice.

Ker je tov. Ančka pokazala toliko uspehov, je za svoje poštvalno delo prejela lansko leto 29. novembra časten naziv udarnica. Naša Ančka se je s tem trenutkom še večjim podelom posvetila svojemu delu ter tako dnevno presegala normo za 32% ter s tem dokazala, da tudi žena lahko doseže mnogo, v številnih primerih še več kakor možki. Ančka je zelo disciplinirana, ona znače ob signalu in konča ob signalu z delom; še več — kadar je potrebno čezurno delo, je Ančka takoj pripravljena ter opravlja delo brez godrnjanja, zato jo lahko vzamemo za zgled tovarišice, ki so okoli v montažnem oddelku.

Nje ni manjkalo pri nobenem prostovoljnem delu, pri nobeni akciji, najsi bo na obratni ekonomiji pri okopavanju krompirja in podobno, ali v sami delavnici, posebej pa vsako nedeljo, kadar je sindikat organiziral prostovoljno delo pri spraviljanju drv s hribov. Smelo lahko trdimo, da ima Ančka največ prostovoljnih ur od vseh žena v montažnem oddelku — nekaj čez 120 ur. Nikoli ni vprašala, koliko je ura, kadar je bilo treba delati. Ančka dobro ve, za koga dela — tudi ne vpraša, ali bo kedaj uživala to, kar ona sama gradi, ampak odgovori »če ne bom jaz, bodo pa drugi, mene delo veseli«.

Ančka tudi trdi, da je danes 100% bolj zadovoljna kakor nekdaj. V oddelku odgovarja za AFZ in prostovoljno delo. S tem je pokazala Ančka pravi lik socialistične žene. V znak priznanja jo je pododbor predlagal med najboljše za 8. marec — za pohvalo.

Drugi lik udarnice v delovnem kolektivu železniških delavnic je tov. Elizabeta Frančež. To je mlado dekle-mladinka, doma iz Sp. Jablane, ki se je prav tako vključila v petletni plan. Doma je bilo pet otrok, ona je ena izmed mlajših. Preživljala so se težko in zato so se vsi napotili v mesto in začeli delati. Tudi Lizika je prišla k nam leta 1947, ter bila zaposlena v skladišču, kjer prevažala razni material po oddelkih. Je prikupno in pri-ljubljiva dekle pri svojih tovariših in tovarišicah. Normo dnevno presega za 32% in je bila lani 29. novembra prvič proglašena za udarnico. Ima naporno službo, ker mora prevažati težek material v vagončkih, poleg tega se vozi dnevno z vlakom. Vendar daje Lizika vse od sebe pri svojem delu. Za njeno delo jo podružnica priznava na dan 8. marca drugič za udarnico.

### V Tovarni hlačevine so sprejeli notranji plan

Delovni kolektiv Tkalnice hlačevine v Celju je pred kratkim sprejel notranji plan. Kljub temu, da je osnovni plan podjetja letos za 12,5 odstotka višji od lanskega, so delavci sami ta plan povišali še za 10,6 odstotka. Posamezni oddelki so sprejeli sledeče obveznosti: Predilnica bo povečala osnovni plan za 23,2 odstotka, tkalnica B za 13,5 odst., tkalnica A za 9,07 odst., sukalnica za 8,6 odst. Razen tega se je oplemenjevalnica obvezala, da bo vse blago oplemenila v 36 urah po prihodu iz tkalnice. Defektno blago bodo znižali za 0,02 odstotka in kvaliteto proizvodov zvišali do 50 odstotkov.

Delovni kolektiv je v minulnem letu dosegel velike uspehe in jih hoče letos še preseči, kar je v glavnem zaslug delovnih brigad, ki delajo pod vodstvom izkušnega mojstra. Preden je kolektiv sprejel celotni notranji plan, je ne samo

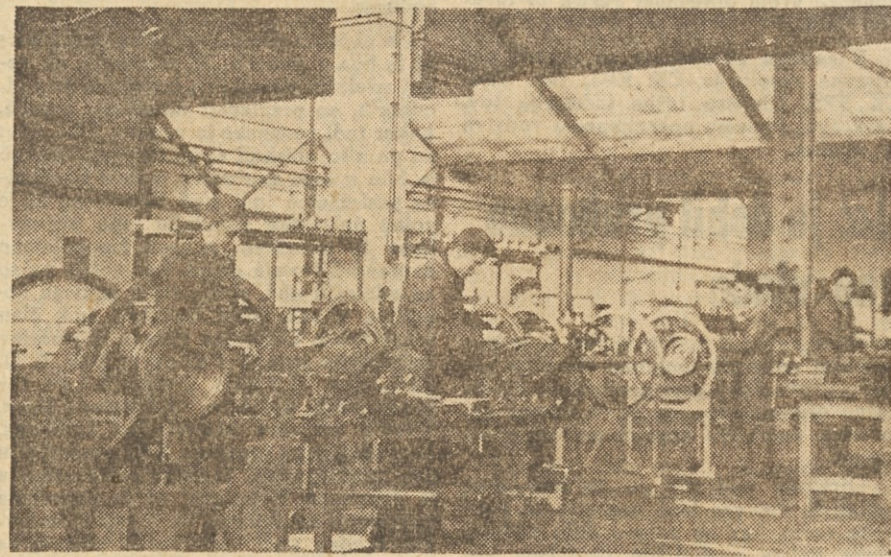
## TOVARNA AVTOMOBILOV V MARIBORU SE ZAVEDA SVOJIH NALOG, KI JO ČAKAJO V LETOŠNJEM LETU

Šest tednov že nepretrgoma delajo brigade na liniji glavne gredi avtomobilskega motorja v naši tovarni avtomobilov v Mariboru. Na koncu linije se odlagajo gotove gredi, pripravljene za montažo. Pridno se sklanjajo glave in roke nad brnečimi stroji.

»Tekmovanje, naš stalen način dela«, se glase parole, izobešene na stebrih, kateri drže svod velike dvorane. Brigade tekmujejo, tekmujejo, da zagotove montažnemu oddelku zadostno število potrebnih delov za sklop motorja. Do dne

nudi dovolj pomoči. Sindikalna organizacija bo morala v bodoče posvečati več pozornosti poštvalnemu delu mladih monterjev. V montaži so v glavnem zaposleni le mladinci. Oddaljenost njihovih stanovanj jih ne ovira, da ne bi redno prihajali na delo.

Delovne brigade tekmujejo med seboj. Na steni v montaži je velika deska, ki prikazuje delo in uspehe posameznih brigad in posameznikov. Z nje lahko razbereš rezultate tekmovanja v disciplini, izpolnjevanju norme, neopravičenih iz-



Montaža avtomobilskih motorjev

25. februarja, se glasi njihova obveznost konferenci, na kateri so sprejemali notranji plan po oddelkih. Delo se bliža kraju, obveznost bo izpolnjena. Po planu predvideni rok je 28. februar.

Mojster na liniji in racionalizator tov. Kekler je dobro pripravil teden. Po sprejeti obveznosti neutrudljivo teka med stroji, popravlja, daje nasvete. Neumorno stoji za stroji Podlesnik, Benk, Domic in strokovnjak Vogler, ne odhajajo z dela, dokler ne izvršijo svojih dnevnih obveznosti. Predelavec Unuk si silno prizadeva, da bi dosegel in presegel plan.

Pri razdelitvi plana na oddelke in brigade so sodelovali številne brigade v oddelkih. Več brigad je doseglo svoj mesečni plan. V ključavniciškem oddelku, ki ga vodi tov. Kavčič Ivan, so že izpolnili plan za februar, pri čemer imata veliko zaslug neumorna ključavnicišarja Fivec in Povh. V oddelku zapožena elektrovarilca Sodič in Sabolek redno presegata normo za 25 do 30 odstotkov.

Kljub temu, da nekatere delavke nereditno prihajajo na delo, montažni oddelki izpolnjuje svoje obveznosti. Končna montaža pod vodstvom tov. Mehle Ivana uspešno vrši dela na zadnjih delih za izvršitev plana v mesecu februarju, kar je v glavnem zaslug uspešnega vodstva tov. Mehleta in Marina Draga. Brigade v montaži si nesebično pomagajo pri morebitnih trenutnih zastojih, prihite na pomoč druga druga in skupno odpravljajo vse težkoče. V poštvalnem delu v montaži se predvsem odlikuje brigada tovariša Kranjca Zlatana.

Pri vsem tem poletu in volji, da bi dosegli plan, pa sindikalna organizacija ne

### Delo sindikatov bo v letošnjem letu čim bolj sistematično

1. marca je Predsedstvo Glavnega odbora ZSS sklicalo konferenco predsednikov in tajnikov okrajnih in krajevnih svetov, plačalnih sindikalnih funkcionarjev po podružnicah in drugih sindikalnih forumov, funkcionarjev republiknih odborov sindikatov Slovenije in ves profesionalni sindikalni aktiv mesta Ljubljane, da se pogovore o sistematičnem delu naših sindikalnih organizacij v tretjem planskem letu, ki je še posebno pomembno in odlojučno v našem petletnem planu. Konferenca v veliki dvorani Doma sindikatov so se udeležili tudi člani Centralnega odbora ZSJ in zastopniki ministrstev in direktij.

O planskih nalogah, organizaciji tekmovanja in problemih tarifne politike je podal referat član Predsedstva Glavnega odbora ZSS tov. Borc Mavrič. Referat o organizacijskih vprašanjih sindikalnih organizacij, predvsem o napakah, ki so jih delali sindikalni forumi v preteklem letu ter o nalogah, ki jih bodo morali izpolniti letošnje leto, pa je imel tajnik Glavnega odbora tov. Roman Pezdri.

Po obeh referatih je bila živahna diskusija, v kateri so zlasti diskutirali terna poudarili važnost izkušnje lanskega leta in letošnje uspehe in težave pri svojem delu. Govorili so o načinih, kako se sindikalne organizacije borijo v posameznih kolektivih za čim boljše uspehe pri izpolnjevanju letošnjega plana in kaj vse bodo morale sindikalne organizacije še storiti, da bodo ti uspehi kar največji.

vsaka brigada in oddelk zase, temveč vsak posameznik sprejel individualne obveznosti. Da so delavci lahko sprejemali obveznosti posamezno, je zaslug pravilno postavljenih norm, določenih po tehnični storitnosti posameznega stroja, pri katerem delajo delavci. — Preden so pristopili k samim obveznostim, so imeli proizvodne konference in sestanke, na katerih so se natančno razgovorili o vseh problemih v zvezi z notranjim planom.

Razen teh obveznosti so sprejeli tudi obveznost za prostovoljno delo. Celotni kolektiv bo izvršil v 1949. letu 12.424 ur prostovoljnega dela. Š. D.

ostankih, bolovanju, zamudah in brigadnih sestankih. Ne vidiš pa rubrike za vpis obiska ideološko-študijskih krožkov.

Plan v letu 1949. je v primeri z lanskim letom povečan za 280 odstotkov. Z dopolnitvijo potrebne kadra na posameznih delovnih mestih bo delovni kolektiv TAM laže izpolnjeval svoj letošnji plan. Kljub zaviranju pri dostavih raznih delov surovcev iz inozemstva delovne brigade kovačnice osvajajo del za delom, livarna pa jim sledi.

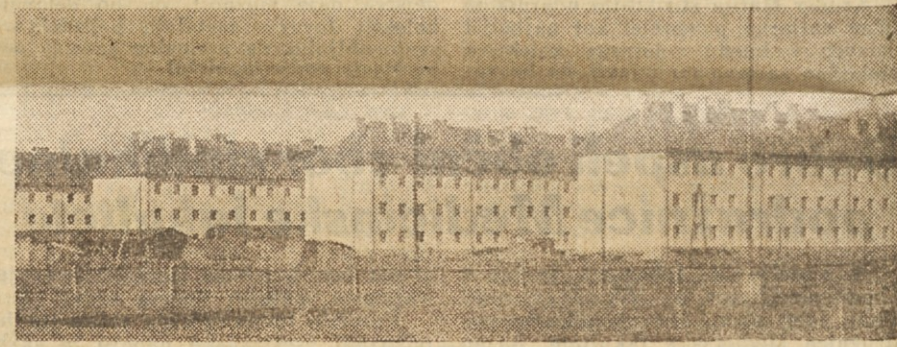
Letos moramo izdelovati kamione iz domačega materiala — je naše geslo.

Z rednim in vedno močnejšim dotokom delovne sile v podjetje raste tudi potreba po stanovanjskih prostorih. Zaradi tega gradi uprava v bližini tovarne veliko naselje z modernimi bloki. Lepa zračna stanovanja nudijo po napornem delu potreben oddih delavcem. Za ureditev perečega stanovanjskega vprašanja je v oktobru 1947 ustanovila uprava v

podjetju stanovanjski oddelk, ki se je v začetku boril z velikimi težavami. Stanovanj ni bilo na razpolago. Prošnje so se vrstile vsak dan v večjem številu. Stanovanjska vprašanja je reševal stanovanjski oddelk MLO Maribor-mesto do januarja 1948. Od takrat pa rešuje te prošnje tovarniški stanovanjski urad sam. V ta namen sta bili ustanovljeni stanovanjski komisiji I. in II. stopnje. Komisiji sta se sestajali enkrat mesečno. V izrednem primeru pa tudi večkrat. Komisija je do danes nakazala 238 družinskih stanovanj in 129 samskih sob.

Kljub dograditvi treh stanovanjskih blokov se zaradi stalnega dotoka delavcev stanje še ni izboljšalo. V surovem stanju dograjena dva bloka bosta pripravljena za vselitev v avgustu, dočim bo že dograjeni blok v marcu pripravljen za vselitev. S tem bo rešeno vprašanje 130 prošenj za stanovanje, vendar pa bo ostalo kljub gradnji novih blokov še okrog 300 neresenih prošenj. V letošnjem planskem letu 1949 bosta morala podjetje in sindikalna podružnica napeti vse sile za izboljšanje stanja. Uprava podjetja in sindikalna podružnica bosta morala posvečati vsjo pozornost ne samo gradnji novih blokov, ampak jo bosta morala posvetiti tudi izboljšanju stanja stanovanj in prenočišč v že obstoječih barakah. V taborišču, postavljenem v gozdju, stojijo barake v zelo slabem stanju, ker imajo pomanjkljivo opremo, slabe odeje, skozi razpoke pa piha veter in silni mraz. Stanovanjski oddelk razpolaga še s praznimi prostori, za katere mu primanjkuje opreme. Uprava tovarne se bo morala poboriti, da zadosti tem potrebam naših delovnih ljudi, ki dnevno izvršujejo planske naloge.

V okviru letošnjih gradenj se predvideva tudi 24 zgradb za okrog 1200 samcev. Stanovanja bodo lepo opremljena. Najvažnejša naloga novega sindikalnega odbora TAM bo v letošnjem letu, da bo sodeloval z upravo pri reševanju stanovanjskih problemov, ki se večajo z dotokom nove delovne sile iz naših vasi v tovarno. Z ureditvijo stanovanjskega problema in vprašanja prehrane, ki se je v zadnjih mesecih občutno popravila v splošno zadovoljstvo vseh abonentov delavsko-nameštenske restavracije, bomo novodošlim tovarišem z našega podeželja lahko nudili boljše življenje, kot so ga imeli doma. Z ureditvijo teh problemov bo odstranjeno sezonsko delo naših Prekmurcev in Haložanov. In iz njihovih vrst bodo vstajali novi racionalizatorji, inovatorji in udarniki, ki so porok za uspešno in predčasno izvršitev naše Titove petletke.



Novi tovarniški stanovanjski bloki Tovarne avtomobilov

### VZTRAJNO USPOSABLJANJE KADROV JE VAŽNA NALOGA SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

Da bi sindikalne organizacije lahko izpolnile naloge, ki jih pred nje postavlja petletni plan, je treba imeti dovoljno število sposobnih ljudi; v sindikalnih organizacijah.

Ze na IV. plenumu CO je bilo sklenjeno, da moramo vztrajno usposabljeni, vzgajati in dvigati kadre. Ti sklepi, ki so za naše sindikalne organizacije tako velike važnosti, pa se na terenu dostikrat slabo uresničujejo.

Vsi okrajni in krajevni sveti sindikatov so dobili za to posebna navodila, ki se pa še vedno ne izvajajo.

Vzgoja in usposabljanje kadrov ne sme biti več ena izmed postranskih nalog, temveč je to naloga, ki jo moramo nenehno sistematično reševati. Sindikalne organizacije so dolžne načrtno pristopiti k reševanju kadrovskega vprašanja.

V raznih odborih in komisijah pri sindikalnih forumih delajo na primer sposobni tovariši, katerim je treba posvetiti vso pozornost, jih vzgajati in jim nuditi pomoč ter jim dati vse pogoje za uspešen razvoj. Pravilno in pravočasno jih je treba dvigati na razne funkcije, kjer bodo najbolj odgovarjali in uspešno izvrševali naloge.

Vsi okrajni in krajevni sveti sindikatov morajo voditi evidenco za člane krajevnih odborov sindikatov in upravnih odborov podružnic kraja ali okraja, kot tudi za člane plenumov. K izvedbi teh nalog so pristopili le krajevni sveti v Mariboru in Kranju.

Malomaren odnos do kadrovskega vprašanja ima okrajni svet Celje, ki še do danes nima kadrovske komisije. Slabo delo se odraža tudi v tem, da niso poslali niti enega predloga za sprejem članov v sindikalno šolo pri Glavnem odboru kljub temu, da je v njihovem območju veliko tovarišev, ki se želijo usposobiti in postati sindikalni voditelji.

Če bodo tudi vse sindikalne podružnice stalno in vestno spremljale delo svojih članov in aktivistov v podobnih komisijah, bodo brez težav lahko veliko pripomogle k dvigu potrebnih kadrov.

Kadrovski oddelki pri OS-ih in KS-ih morajo skrbeti za pravilno izbiro kadra za večerne sindikalne tečaje, za dvomeščne tečaje kot sta v Mariboru in Ljubljani in posvečati posebno skrb kandidatom, ki jih predlagajo v sindikalno šolo pri GO, CU ali CO.

Dogajalo se je, da so sindikalni sveti poslali v tečaje tovariše, ki so jih pri delu najlaže pogrešali, niso pa upoštevali, če ima kandidat dovolj pogojev za razvoj in koliko bo po končanem tečaju sindikalnim organizacijam lahko koristil. V tečaj so pošiljali tudi tovariše, ki nimajo pravega veselja do sindikalnega dela, in tovariše, ki zelo težko, ali sploh ne morejo dojeti snovi, ki se v šoli ali tečaju podaja.

Zato je treba v bodoče predlagati boljše kader in predvsem tovariše, ki imajo veselje do sindikalnega dela. Sindikalne organizacije morajo začeti iskati tudi rezervni kader, saj so potrebe vsak dan večje ne le v sindikatih, temveč tudi v organih ljudske oblasti.

Naša glavna naloga pri vzgoji sindikalnih aktivistov pa mora biti pojačanje dela v izbiri in komunistični vzgoji sindikalnih kadrov.

### Pred štirimi dnevi dosežen državni rekord v jadralnem letenju sta tolkla pilota Bračič in Tretjak

V sredo, 2. februarja ob 13.58 sta v Mariboru na jedrilnici tipa Zdral poletela pilota Bračič in Tretjak, člana Letalskega društva »Žarko Majcen« Maribor. V zraku sta ostala vsi noč in v četrtek ob 10.44 tolkla državni rekord, ki so ga pred štirimi dnevi postavili jadralci v Vrhu s časom 20,44 minut. Oba nova rekorderja sta bila v četrtek popoldne še vedno na letalu in čas novega rekorda bomo objavili v prihodnji številki.

Urejuje uredniški odbor. Glavni urednik T. Seliskar. — Uredništvo (telefon 45-38) Miklošičeva 22-II, in uprava (telefon 20-42) Masarykova 14-II v Ljubljani. — Izhaja vsak petek. — Mesečna naročnina 12 din. — Štev. ček. položnice 6-90603-9. — Tiska tiskarna »Ljudske pravice« v Ljubljani.